

Anàlisi de la participació de dones, moviment feminista i grups o entitats organitzades per la igualtat de gènere a la ciutat de Barcelona

Ajuntament de Barcelona

Desembre de 2017

Equip de redacció: Almena Cooperativa feminista, SCCL
Laura Chipre Vicente, Núria Francolí Sanglas i Júlia Vega Soria

Edita

Departament de Transversalitat de Gènere
Gerència de Recursos

Realitzat per

Almena Cooperativa Feminista, SCCL

Correcció

Serveis Lingüístics de l'Ajuntament de Barcelona

Aquest document està sota la llicència [Creative Commons](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/)

Barcelona, desembre de 2017

En aquest document es presenten els principals resultats obtinguts de l'anàlisi de les característiques i formes participatives de les entitats i els grups feministes i/o de dones que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona ciutat.

Volem agrair la predisposició, la dedicació i el temps invertit a totes les entitats i grups que han participat en l'estudi i mapatge i que han fet possible aquest projecte.

Índex

1. Introducció.....	1
2. Objectius	3
3. Metodologia	4
3.1. Fitxa tècnica	4
3.2. Fases	4
4. Característiques de les organitzacions participants	9
4.1. Quan neixen?	9
4.2. Com estan constituïdes?	10
4.3. On són?	12
4.4. Quanta gent són?	16
4.5. Són a les xarxes?	19
4.6. Quin és el seu àmbit geogràfic d'influència?	21
4.7. El feminisme	22
4.8. Per a quin públic treballen?	23
4.9. Què fan?	23
4.10. Característiques de les entitats que fan incidència política	26
5. Aliances	30
5.1. Desig de noves aliances	30
5.2. Amb quantes entitats s'alien?	31
5.3. Aliances per territoris	31
5.4. Aliances per àmbits de treball	33
5.5. Tipus d'aliances	40
6. Espais de participació	42
6.1. Fotografia de la participació a la ciutat de Barcelona	42
6.2. Realitat de la participació institucional vs la no institucional	44

6.3. Relació amb l'Ajuntament de Barcelona	50
7. Conclusions.....	54
7.1. Característiques de les organitzacions participants.....	54
7.2. Aliances	57
7.3. Espais de participació.....	58
8. Propostes i recomanacions	61
9. Bibliografia	64
10. Annexos.....	66
10.1. Guió del qüestionari	66

01

1. Introducció

En els darrers anys, el moviment feminista ha viscut, en el nostre context, una efervescència i un dinamisme que fan difícil, en molts casos, quantificar i analitzar com ha estat la seva evolució i quins canvis s'estan esdevenint en el teixit feminista i de dones de la ciutat de Barcelona. D'altra banda, l'emergència de noves entitats i col·lectius, que apareixen en el marc d'un teixit tradicional i amb més trajectòria a la ciutat, genera un ampli ventall d'interaccions i dinàmiques interessants. Aquest escenari, doncs, dibuixa la necessitat d'identificar i analitzar quines són les actrius i quines són les dinàmiques que estan en joc en el si del teixit feminista de Barcelona. L'objectiu d'aquest treball que es presenta a continuació ha estat poder fer la fotografia actual de les organitzacions que treballen per la igualtat de gènere a la ciutat i contribuir, d'aquesta manera, a dotar d'informació vàlida per planificar les polítiques públiques municipals.

Aquest document recull els principals resultats de la fase d'anàlisi del projecte "Mapeig i anàlisi de la participació de dones, moviment feminista i grups o entitats organitzades per la igualtat de gènere a la ciutat de Barcelona". En aquesta fase del projecte, s'ha estudiat quines són les principals característiques de les entitats i grups de dones i feministes de Barcelona, les aliances que estableixen entre elles i amb altres entitats de dins i fora de la ciutat, com és la participació d'aquestes entitats en termes d'espais de participació i obstacles, entre d'altres, i, finalment, quins són els principals interessos compartits de les entitats i grups de dones i feministes de Barcelona amb l'Administració municipal.

El projecte complet també preveu la creació d'un mapa web interactiu de les entitats i grups de dones i feministes de Barcelona. Aquest mapa, però, està disponible al web municipal.

Aquest projecte és un encàrrec que el Departament de Transversalitat de Gènere de la Gerència de Recursos de l'Ajuntament de Barcelona fa a Almena Cooperativa Feminista, SCCL, en el marc de l'actual Pla de justícia de gènere 2016-2020. La pertinència d'aquest projecte rau en el fet que destaca la feina de les organitzacions feministes i de dones, les visibleu i contribueix a identificar quines són les seves necessitats, aliances, interessos, reptes i dificultats.

Aquest document s'estructura en quatre blocs: una primera part que presenta les característiques de les entitats que han participat en l'estudi i aporta informació sobre quins són els seus orígens, la seva ubicació, la seva figura jurídica, etc. Una segona part que descriu i analitza les aliances que estableixen les entitats i grups, és a dir, amb qui, on i com col·laboren. La tercera quantifica i estudia les seves formes participatives, els obstacles amb què es troben, en quins espais participen o què voldrien millorar dels espais participatius. I, finalment, la quarta part presenta les conclusions de l'estudi i algunes línies i propostes de treball futur.

02

2. Objectius

L'objectiu fonamental d'aquest projecte és donar valor a les entitats i grups feministes i de dones establertes a la ciutat de Barcelona, que concentren un alt capital de coneixement i expertesa, i promoure la seva participació en la millora de les polítiques públiques.

Específicament, aquest projecte vol:

1. Identificar i visibilitzar les organitzacions i grups feministes i de dones que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona, intentant identificar sobretot les més noves i més informals.
2. Conèixer l'abast i els interessos de participació de les organitzacions feministes i de dones que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona, així com les seves aliances i potencials aliances amb altres entitats o grups.
3. Identificar i concretar els principals àmbits d'interès i les possibles agendes comunes amb l'Ajuntament de Barcelona.

03

3. Metodologia

A fi d'assolir els objectius plantejats, es va dissenyar una metodologia quantitativa de recollida d'informació. L'opció d'una metodologia quantitativa ha permès arribar a un gran nombre d'organitzacions feministes i de dones de Barcelona que treballen per la igualtat de gènere, i obtenir-ne prou informació per poder respondre als objectius definits i presentats anteriorment.

3.1. Fitxa tècnica

Típus d'estudi: Quantitatiu

Calendari del treball de camp:
Octubre i novembre de 2017

Àmbit geogràfic: Barcelona
ciutat

Recollida d'informació:
Qüestionari
online distribuït a un nombre
escollit d'entitats

Univers: 536 entitats i grups de
dones, que treballen per la
igualtat de gènere

Tractament de dades:
Depuració de dades, càlcul i
recodificació de variables

Dimensió: 216 organitzacions

Anàlisi: Estadística
descriptiva

3.2. Fases

L'execució del projecte ha seguit quatre fases:

Fase 1: Selecció de l'univers

Fase 2: Construcció d'eines metodològiques

Fase 3: Explotació i anàlisi de les dades

Fase 4: Informe final i mapa web

Fase 1: Selecció de l'univers

L'univers del projecte són les organitzacions que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona, tinguin o no personalitat jurídica pròpia. Per arribar a aquest tipus de població s'ha utilitzat d'entrada les bases de dades dels organismes o les institucions següents:

- Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones (CIRD)
- Institut Català de les Dones
- Consell de Dones de la ciutat
- Informació de tècniques de transversalitat de gènere de districte
- Taula d'Entitats del Tercer Sector
- Cens d'entitats del Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona (CRAJ)

A partir d'aquestes sis bases de dades, se'n va construir una d'única, que es va depurar d'acord amb els criteris següents:

Àmbit territorial: organitzacions de la ciutat de Barcelona.

Marc jurídic: organitzacions privades independentment de si tenen o no figura jurídica pròpia.

Àmbit de treball: organitzacions que treballin per la igualtat de gènere, de dones i moviment feminista. També, organitzacions LGTBI que no siguin només d'homes gais.

Organitzacions excloses: institucions públiques com ara administracions o equipaments públics, departaments d'universitats i organitzacions gestores de serveis.

Després de l'eliminació de les organitzacions que no complien aquests criteris, la base de dades única es va quedar en 536 entitats.

Per ampliar aquesta base de dades i aconseguir més diversitat d'organitzacions, es va utilitzar la tècnica de mostreig no probabilístic anomenada *bola de neu* (*snowball sampling*). Aquesta tècnica s'utilitza habitualment per arribar a població de difícil accés, i en el cas d'aquest estudi, es va centrar en la identificació de col·lectius sense figura jurídica pròpia, als quals és més difícil arribar pels mitjans convencionals. Les fonts utilitzades per identificar nous col·lectius van ser les següents:

- Entitats clau
- Persones informants clau
- Centres cívics
- CSOA (centres socials ocupats autogestionats)
- Ateneus
- Plataformes i coordinadores d'entitats

Com a resultat d'aquesta tècnica, es va aconseguir la resposta de 42 nous col·lectius que no eren a la base de dades inicial.

Fase 2: Treball de camp

Pel que fa a la construcció de les eines metodològiques, es va optar per l'elaboració d'un qüestionari en línia tancat. Aquesta mena de qüestionari és l'instrument estandarditzat que s'emptra per a la recollida de dades durant el treball de camp d'algunes

investigacions quantitatives, fonamentalment les que es porten a terme amb metodologies d'enquestes. És l'eina que permet plantejar un conjunt de preguntes per recollir informació estructurada sobre una mostra de persones, emprant el tractament quantitatiu i agregat de les respostes per descriure la població a la qual pertanyen o per contrastar estadísticament algunes relacions entre variables del seu interès (Meneses; Rodríguez, 2011).

L'estructura final del qüestionari va ser la següent:

1. **Benvinguda:** breu explicació dels objectius i el funcionament del qüestionari.
2. **Dades de contacte:** adreça, telèfon, correus electrònics, xarxes socials i web.
3. **Característiques de l'organització:** forma jurídica, any fundacional, nombre de persones que formen l'organització, missió, públic objectiu, àmbits en els quals treballa l'organització, tipus d'accions, serveis, activitats o projectes, abast territorial de les accions.
4. **Col·laboració amb altres entitats i grups:** nombre d'entitats amb les quals col·laboren, característiques d'aquestes i de la col·laboració, voluntat d'incrementar la col·laboració.
5. **Espais de participació:** participació en espais institucionals, no institucionals, presencials o digitals, àmbit territorial, tipus de participació, satisfacció en aquesta participació i propostes de millora, obstacles, coneixement i ús de la plataforma digital Decidim Barcelona.
6. **Participació en l'elaboració de polítiques públiques:** percepció de la participació en la creació o l'execució de les polítiques públiques de la ciutat, i àmbits del Pla de justícia de gènere i del Pla per la diversitat sexual i de gènere en els quals estarien interessades a participar.
7. **Comentaris:** pregunta oberta.

almena
cooperativa feminista

Mapeig de la participació de dones, del moviment feminista i grups o entitats organitzades per a la igualtat de gènere a la ciutat de Barcelona

1.- Introducció

El Departament de Transversalitat de Gènere de l'Ajuntament de Barcelona ha iniciat l'elaboració del projecte "Mapeig i anàlisi de la participació de dones, moviment feminista i grups o entitats organitzades per a la igualtat de gènere a la ciutat de Barcelona" que durà a terme l'equip d'Almena Cooperativa Feminista.

Aquest qüestionari s'emmarca en la voluntat de donar més visibilitat a les organitzacions feministes i de dones de la ciutat; motiu pel qual una part de la informació que es reculli en aquest formulari serà publicada en un mapa interactiu a la pàgina web de l'Ajuntament de Barcelona.

Sabem que el temps del què disposeu és escàs, per això hem construït un qüestionari curt i àgil de respondre (20 minuts). És important que sapigieu que els resultats de l'estudi serviran no només per realitzar un mapa interactiu que doni visibilitat al teixit feminista i de dones sinó també per plantejar noves necessitats de les organitzacions i grups i línies de treball institucional.

Per qualsevol dubte o qüestió, pot escriure a l'equip d'Almena Cooperativa Feminista:
Laura Chipre Vicente: projectes@almenafeminista.org,
627.94.55.91

Moltes gràcies i bon qüestionari!

Següent

11%

Ajuntament de Barcelona

El qüestionari, que es pot trobar complet a l'annex 1, consta de 29 preguntes inicials de les quals, en funció de la resposta, se'n desprenen diverses subpreguntes. En total, el qüestionari contenia 53 preguntes amb un temps de resposta estimat de 20 minuts de durada. Les preguntes que s'havien considerat indispensables per dur a terme el mapa o per poder analitzar les dades d'organització i participació de les entitats eren

obligatòries. D'altra banda, hi ha una sèrie de preguntes que es van definir com a opcionals, amb l'objectiu de minimitzar la fatiga i evitar l'abandonament del qüestionari.

Els mecanismes escollits per convidar a respondre el qüestionari han estat el contacte via correu electrònic i, en una segona fase del treball de camp, via trucada telefònica. En la darrera etapa del treball de camp (tres últimes setmanes), es van compatibilitzar els enviaments de correus amb trucades a entitats per incentivar més la resposta. En aquesta darrera fase hi van participar les tècniques de transversalitat de gènere dels districtes de l'Ajuntament de Barcelona per contactar amb les entitats i fer un seguiment acurat de la seva participació en l'estudi.

A més, per millorar el nivell de respostes, el treball de camp es va acompanyar d'un pla de comunicació a les xarxes socials. Així doncs, durant la primera setmana es va publicar diàriament informació relacionada amb el projecte i, a través del Facebook i Twitter d'Almena Cooperativa Feminista, es convidava a respondre al qüestionari. A mesura que va anar avançant el treball de camp, les publicacions van ser més espaiades en el temps i concentrades en moments de més viralitat dels continguts en xarxes socials. La complicitat del Consell de Dones de l'Ajuntament de Barcelona i del Centre per a la Igualtat i Recursos per a les Dones (CIRD) va ser fonamental també en l'amplificació comunicativa i en la difusió i l'èxit del projecte.

A mesura que va anar avançant el treball de camp, es va depurar la base de dades inicial a partir dels retorns de correus. La xifra i la freqüència d'enviaments van evolucionar de la manera següent:

Taula 1: Calendari d'enviaments de l'enquesta i nombre d'adreces de correu de destinació i de retorns

Data dels enviaments	Nombre d'enviaments	Nombre de retorns
18/10/2017	803	172
24/10/2017	638	36
27/10/2017	535	11
02/11/2017	468	8
07/11/2017	427	9
10/11/2017	421	0
14/11/2017	399	4

L'enviament dels correus, juntament amb l'enquesta, s'ha fet des de la plataforma Encuesta fácil (<https://www.encuestafacil.com/>), que permet tant la creació d'una enquesta en línia com la seva gestió.

Com a resultat de l'enviament del qüestionari a les 536 entitats de la base de dades inicial i de l'ampliació de la base de dades mitjançant la tècnica de bola de neu, es va aconseguir que 216 entitats i grups responguessin al qüestionari correctament.

Fase 3: Explotació i anàlisi de les dades

El treball de camp va permetre obtenir 216 qüestionaris vàlids d'organitzacions que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona, dels quals 193 són qüestionaris acabats i 23 s'han emplenat parcialment. A més, es van descartar 23 qüestionaris perquè no complien els criteris de la mostra, pel fet que o bé eren administracions públiques, o no eren organitzacions que treballessin per la igualtat de gènere.

Un cop obtingudes aquestes dades, es va procedir a depurar la base de dades resultant i, posteriorment, a fer l'anàlisi estadística descriptiva de les dades. Finalment, es van interpretar els resultats, utilitzant en alguns casos l'eina Piktochart per crear infografies.

Aquesta base de dades resultant també és la que s'utilitza en la creació del mapa web interactiu.

Amb la presentació d'aquestes dades no es pretén fer cap inferència estadística ni assumir que els resultats d'aquest estudi són extensibles al conjunt d'organitzacions de dones i feministes de la ciutat de Barcelona, sinó que es vol visibilitzar les organitzacions feministes i de dones, mapar-les i conèixer la seva participació perquè puguin ser agents actives en el disseny de polítiques públiques de la ciutat.

Fase 4: Informe final i mapa web

El projecte preveia l'elaboració d'aquest informe final amb els resultats de l'anàlisi de les dades obtingudes per comprendre i millorar la informació que es té sobre l'organització i la participació de les entitats i els grups de Barcelona que treballen per la igualtat de gènere. A més, aquest document aporta propostes de treball institucional que contribueixen a la convergència de les agendes institucionals i dels moviments feministes i de dones.

En paral·lel, també es crea un mapa web interactiu amb totes les entitats que hi van participar responent al qüestionari i que complien els criteris de la mostra. Aquest mapa se situa dins del web de l'Ajuntament de Barcelona i conté tres criteris de cerca: Districte, Àmbit de treball de l'organització i Tipus d'activitat que duu a terme. Sobre les organitzacions, hi apareix la informació de contacte, la descripció de la missió i la descripció del públic objectiu de l'entitat. També hi apareixerà el mapa en què es podran situar les organitzacions localitzades a partir de cada cerca.

04

4. Característiques de les organitzacions participants

En aquest apartat es presenten algunes característiques principals de les organitzacions feministes i que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona.

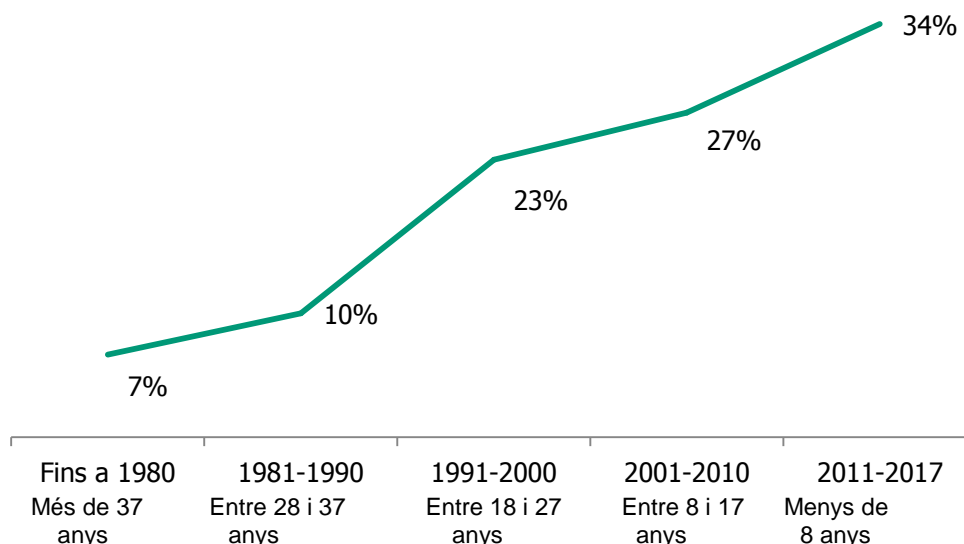
4.1. Quan neixen?

En aquest bloc s'analitza la informació obtinguda en relació amb la trajectòria de les entitats i els grups segons l'any en què es va fundar cadascuna. S'ha optat per agrupar les dades en franges cronològiques per facilitar-ne l'anàlisi i la interpretació.

El perfil de les organitzacions que conformen la mostra és força jove. Així, en un 61% de casos, es tracta d'organitzacions nascudes a partir de l'any 2001. Concretament, només un 7% de les organitzacions han nascut abans del 1980; entre el 1981 i el 2000 és quan s'observa un dels increments més forts. Si bé un 10% de les entitats es van constituir entre l'any 1981 i el 1990, entre l'any 1991 i el 2000 aquesta xifra augmenta fins al 23%. Finalment, des del 2001 fins a l'actualitat, tot i que el creixement no és tan brusc, aquest és continuat i especialment accentuat a partir del 2010 fins a l'actualitat.¹ En resum, el percentatge d'entitats fundades es va incrementant cronològicament i de manera continuada, amb un creixement més acusat entre els anys vuitanta i el 2000 i en la darrera etapa, des del 2010 fins a l'actualitat.

¹ Cal tenir en compte que la darrera franja cronològica (entre el 2011 i el 2017) és més curta que la resta perquè l'estudi es tanca el 2017.

Gràfic 1: Any de fundació de les organitzacions (percentatge)

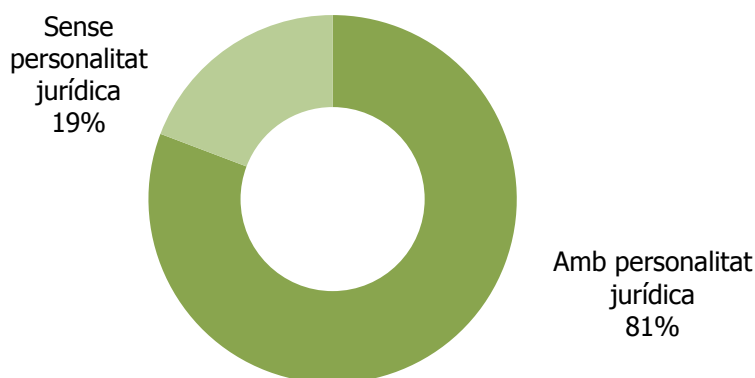
Si es comparen aquestes dades amb les del teixit associatiu general de la ciutat de Barcelona que presenta *El Panoràmic 2016* del districte de Ciutat Vella,² s'observa com la mostra d'aquest estudi és molt més jove que la del conjunt d'entitats de la ciutat de Barcelona. Concretament, el 61% del teixit feminista d'entitats analitzat es va fundar a partir del 2001, i només el 35% del conjunt d'entitats de Barcelona es va constituir a partir de la mateixa data.

4.2. Com estan constituïdes?

Aquest apartat analitza com s'han constituït les organitzacions, tant les constituïdes amb personalitat jurídica com les que no ho estan.

Com mostra el gràfic següent, el 81% de les organitzacions que han participat en l'estudi tenen personalitat jurídica pròpia, i només un 19% no en tenen.

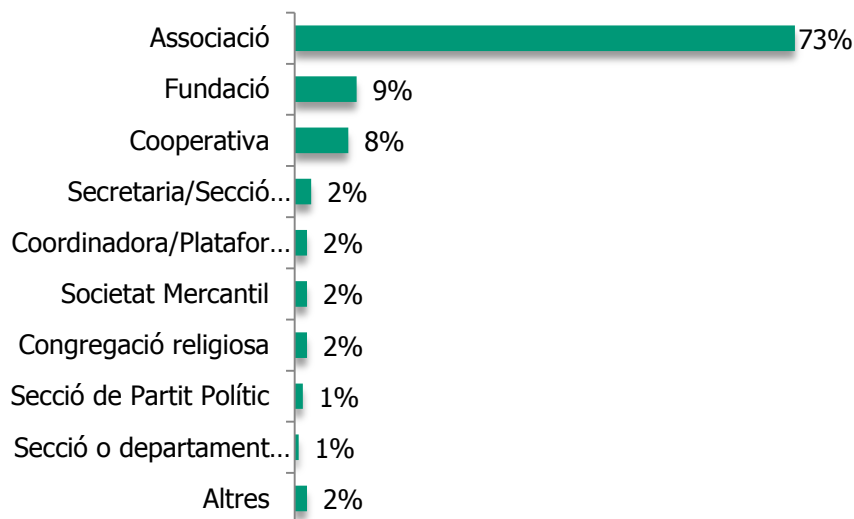
Gràfic 2: Personalitat jurídica de les organitzacions (percentatge)

² Al llarg de l'informe s'utilitzen diferents referències bibliogràfiques per ponderar i comparar dades. Un dels informes esmentats recurrentment és el Panoràmic en diferents edicions, ja que cadascuna presenta dades diferents. El criteri general que s'ha seguit ha estat, en la mesura del possible, utilitzar les dades més actualitzades, però si aquestes no eren pertinents s'ha recorregut a informes anteriors. S'han utilitzat dades de l'informe Panoràmic Barcelona 2015, del Panoràmic 2016 de Ciutat Vella i del Panoràmic de Dones de Catalunya 2017.

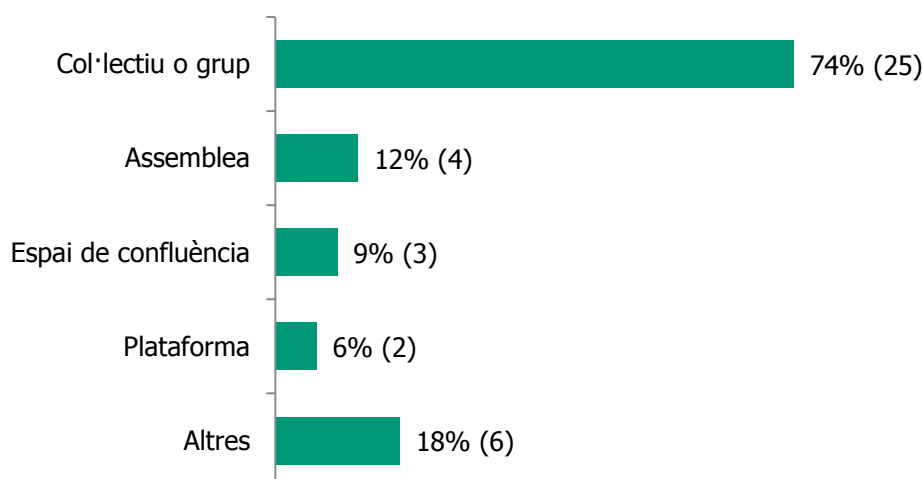
Les organitzacions amb personalitat jurídica pròpia presenten múltiples formes, però com mostra el gràfic següent, la més habitual és la d'associació, utilitzada pel 73% del total d'entitats amb personalitat jurídica pròpia. La resta de formes legals estan situades per sota del llindar del 10%, però en destaquen les fundacions, amb el 9% de les respostes, i les cooperatives, amb el 8%. Les organitzacions que han optat per la resposta "Altres" han fet referència a formes com la federació, la societat civil particular o una persona física.

Gràfic 3: Forma legal de les organitzacions amb personalitat jurídica (percentatges i nombres absoluts)

D'altra banda, el 19% de les organitzacions sense personalitat jurídica pròpia presenten principalment la forma de col·lectiu o grup, opció que acull el 74% de les organitzacions. Les altres opcions amb més freqüència de resposta són la categoria "Altres", amb el 18% de les respostes, i "Assemblea", amb el 12%. El 18% d'organitzacions situades en la categoria "Altres", quan especifiquen el tipus d'organització, fan referència a una persona física, o directament a les activitats que duen a terme, com per exemple, "Observatori" o "Ràdio".

Gràfic 4: Forma de les organitzacions sense personalitat jurídica pròpia (percentatges i nombres absoluts)

Descripció de cadascuna de les formes d'organització sense figura jurídica

Col·lectiu o grup: conjunt de persones que treballen per un objectiu comú de manera continuada i estable.

Assemblea: organització estable de persones que treballen plegades per un objectiu comú mitjançant el treball assembleari.

Espai de confluència: espai de trobada normalment obert en què solen participar persones a títol individual i que té la voluntat de posar en comú interessos i treballar sobre activitats i projectes concrets.

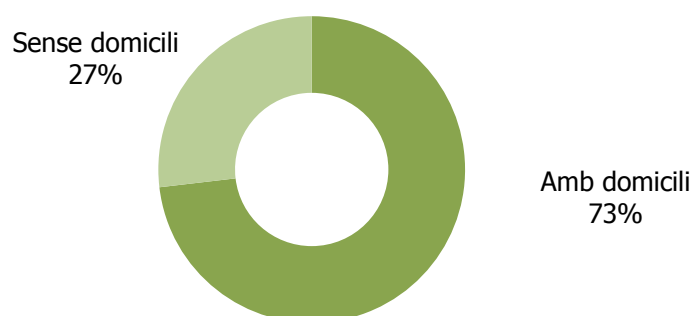
Plataforma: habitualment els subjectes que formen una plataforma no són persones individuals, sinó organitzacions que s'acullen sota el paraigua de la plataforma per treballar juntes temes concrets, dur a terme campanyes, actes, etc., de manera més transversal.

4.3. On són?

Aquesta secció aporta informació sobre si les entitats de la mostra tenen o no domicili / adreça física i, en el cas que en tinguin, en quin districte i barri són. A més, també es creuen les dades sobre domicili amb variables com si tenen o no forma jurídica pròpia o si tenen o no persones assalariades.

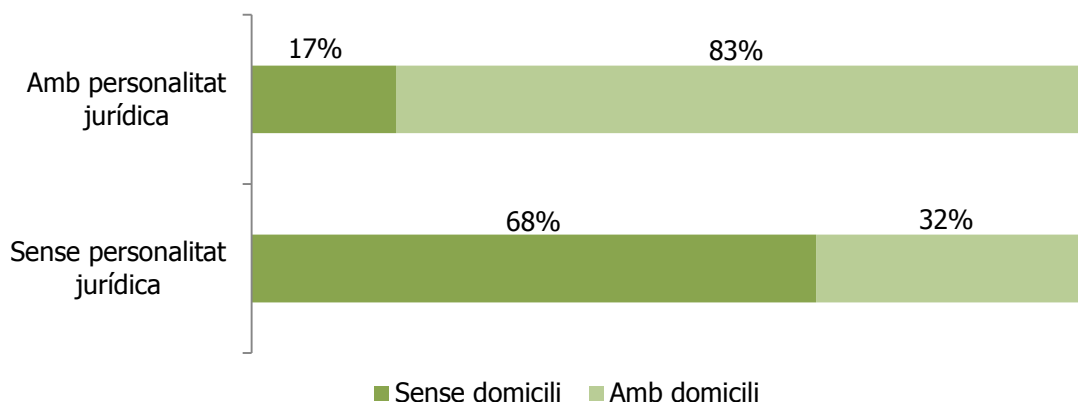
Tal com mostra el gràfic següent, gairebé tres quarts parts de les organitzacions de dones i que treballen per la igualtat de gènere de Barcelona tenen una adreça física a la ciutat. Tanmateix, destaca que el 27% d'entitats i grups afirmen que no tenen una adreça física.

Gràfic 5: Entitats amb adreça física i sense (percentatge)

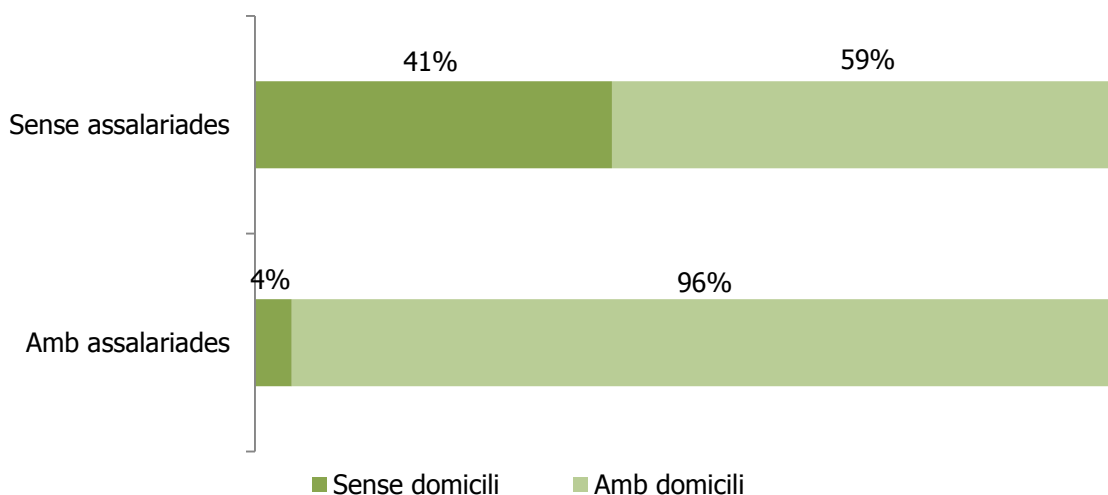
Aquesta distribució no és la mateixa per a tots els tipus d'organitzacions. Per exemple, si es comparen les organitzacions amb personalitat jurídica pròpia i sense, s'observa com el 68% de les entitats que no tenen personalitat jurídica pròpia tampoc tenen domicili, mentre que només el 17% de les entitats amb personalitat jurídica estan en la mateixa situació. Per tant, el fet de no tenir adreça física seria un element més característic de les entitats sense forma jurídica, i la majoria d'entitats amb figura jurídica pròpia disposarien de domicili propi i adreça física.

Gràfic 6: Entitats amb adreça física i sense, segons si tenen o no personalitat jurídica pròpia (percentatge)

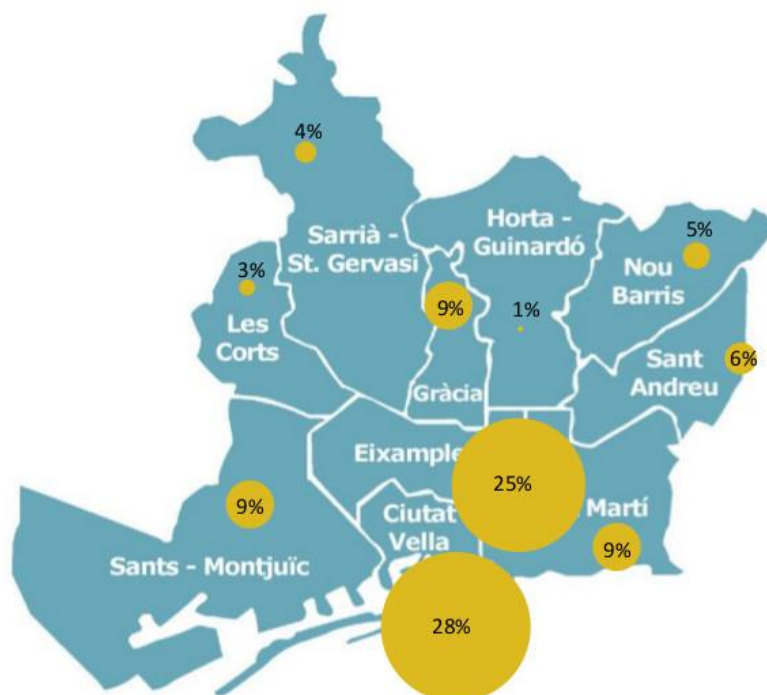
Si s'analitza si hi ha diferències respecte a disposar o no de domicili entre les entitats que tenen persones assalariades i les que no, s'observa com pràcticament totes les organitzacions amb persones assalariades tenen domicili. En canvi, entre les organitzacions sense persones assalariades, el percentatge d'entitats amb adreça física i sense és molt més semblant.

Gràfic 7: Entitats amb adreça física i sense, segons si tenen o no persones assalariades (percentatge)

Pel que fa a la distribució territorial de les entitats i els grups feministes i/o de dones que treballen per la igualtat de gènere a Barcelona per districtes és important apuntar que dos districtes concentren més de la meitat de les organitzacions, Ciutat Vella i l'Eixample, cadascun amb aproximadament una quarta part de les entitats. D'altra banda, hi ha tres districtes, Gràcia, Sant Martí i Sants-Montjuïc, en cadascun dels quals es concentra un 9% de les organitzacions de la ciutat. Finalment, hi ha districtes, com Horta-Guinardó, les Corts i Sarrià - Sant Gervasi, que acullen menys del 5% de les organitzacions de la ciutat, respectivament.

Il·lustració 1: Organitzacions per districtes (percentatge)

Aquesta distribució per districtes es correspon en gran part al dibuix que s'ha fet en alguna ocasió de la distribució territorial de les organitzacions no lucratives (ONL, a partir d'ara) de Barcelona. Sense anar gaire lluny, a l'informe del Panoràmic 2016 s'apunten els districtes Ciutat Vella i l'Eixample com els districtes amb més ONL, amb un 19% i un 17%, respectivament.

Si es comparen els resultats generals de les ONL que presenta el Panoràmic amb els d'aquest estudi, els districtes d'Horta-Guinardó i les Corts hi apareixerien infrarepresentats, ja que al Panoràmic, Horta-Guinardó tindria el 7% de les organitzacions i les Corts el 6%, mentre que en aquesta mostra només representen l'1% i el 3%, respectivament.

Si s'analitza la distribució de les mateixes organitzacions per barris, s'observa com el Raval és el barri que té més entitats, un 10% de la mostra, seguit pel barri Gòtic i el barri de la Dreta de l'Eixample, ambdós amb el 9% de les organitzacions. A continuació hi hauria els barris de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, la Vila de Gràcia i l'Antiga Esquerra de l'Eixample, que concentren tots tres entre el 7% i el 6% de les entitats. A la resta de barris es concentren menys del 5% de les entitats.

A continuació es mostra la distribució de les entitats i els grups per barris en nombres absoluts per als tres districtes amb més entitats: Ciutat Vella, l'Eixample i Gràcia.

La il·lustració següent representa el districte de Ciutat Vella, on el gruix més gran d'entitats es concentren al Raval i al Gòtic, amb 16 i 15 entitats, respectivament. A continuació hi ha el barri de Sant Pere, Santa Caterina i la Ribera, amb 11 entitats, i finalment, la Barceloneta, amb 2 entitats, és el barri amb menys participació.

II·lustració 2: Entitats i grups feministes i de dones del districte de Ciutat Vella per barris (en nombres absoluts)

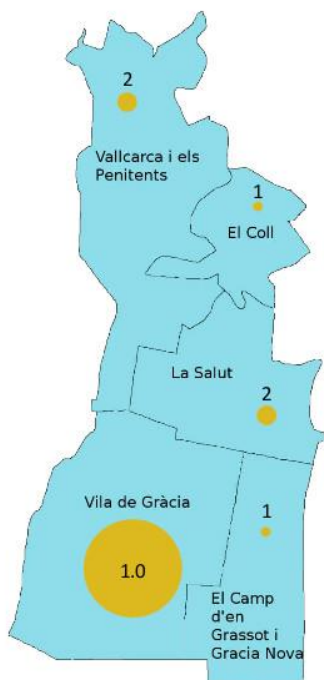
Com s'ha dit, el districte de l'Eixample concentra un 25% de les organitzacions feministes i que treballen per la igualtat de gènere, i com s'observa al gràfic següent, el gruix més gran d'entitats i grups es concentra en 3 dels 6 barris que té aquest districte: el barri de la Dreta de l'Eixample, l'Antiga Esquerra de l'Eixample i, amb menys intensitat, la Nova Esquerra de l'Eixample. Sant Antoni i el Fort Pienc són els barris amb menys entitats i grups.

II·lustració 3: Entitats i grups feministes i de dones del districte de l'Eixample per barris (en nombres absoluts)

Finalment, el districte de Gràcia és el tercer amb més entitats de dones de Barcelona, atès que concentra un 9% de les organitzacions. En aquest districte, com mostra el gràfic següent, gairebé un 75% de les organitzacions es concentren al barri de la Vila de Gràcia, i la representació dels altres barris és residual, entre una i dues entitats o grups per barri.

Il·lustració 4: Entitats i grups feministes i de dones del districte de Gràcia per barris (en nombres absoluts)

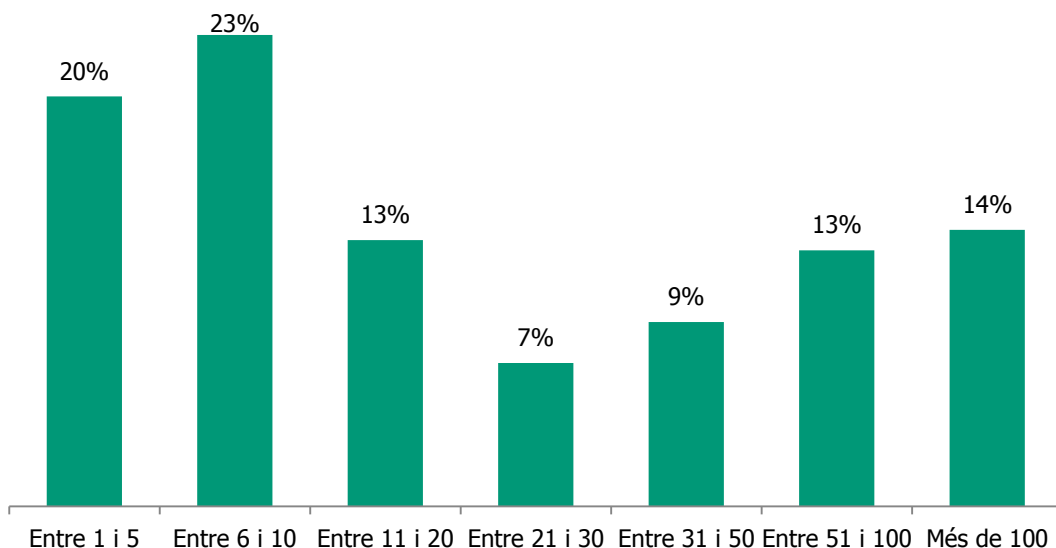

4.4. Quanta gent són?

En aquest apartat s'analitza la informació obtinguda en relació amb els equips de persones professionals i no professionals, remunerades i no remunerades, que formen part de les organitzacions de dones i feministes de la ciutat de Barcelona.

En primer lloc, s'observa que les organitzacions de dones i feministes de Barcelona analitzades són relativament petites. Un 20% de les entitats i grups tenen entre 1 i 5 persones, un 23% en tenen entre 6 i 10, i un 13% entre 11 i 20. Però tot i que el 56% de les entitats estan formades per menys de 10 persones, hi ha un 14% d'organitzacions amb més de 100 persones, dada que és prou rellevant.

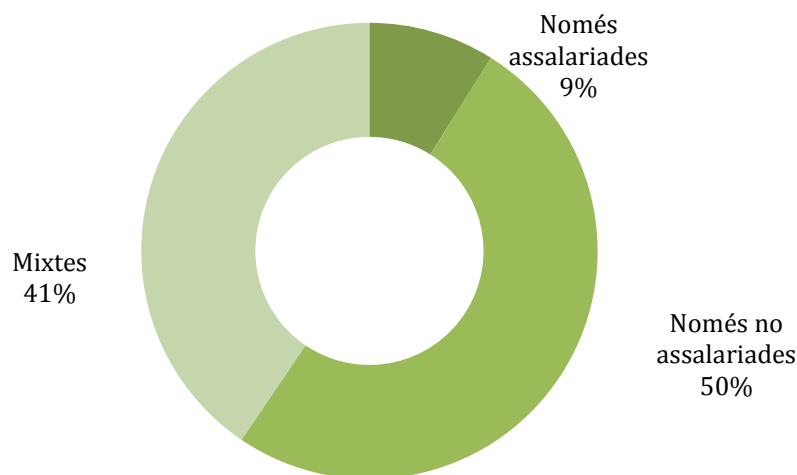
Gràfic 8: Quantitat de persones que conformen les organitzacions (percentatge)

Més enllà del volum total de persones que formen les entitats i els grups, a continuació s'analitza quantes entitats estan formades només per persones no assalariades, quantes només per persones assalariades i quantes són mixtes i tenen, per tant, tant persones assalariades com no assalariades.

El percentatge més petit d'entitats i grups correspon als que estan formats exclusivament per persones assalariades, els quals representen un 9% dels casos. El 41% de les entitats són mixtes i el 50% restant són entitats que estan formades exclusivament per persones no assalariades, com per exemple sòcies, persones voluntàries, patrones (en algunes figures jurídiques com les fundacions), persones de la junta (òrgan de les associacions), col·laboradores, militants, etc. Per tant, la gran majoria d'organitzacions feministes estan formades per persones no assalariades i es mantenen amb el treball voluntari o extern.

Gràfic 9: Entitats amb només persones assalariades, només persones no assalariades o mixtes (percentatge)

Formes de participació no assalariada en entitats i grups

Sòcia: figura regulada legalment que implica una vinculació legal amb l'organització, el dret a participar en la presa de decisions en assemblea i el pagament d'una quota establerta en els estatuts, i que pot implicar o no una participació activa en el dia a dia de l'organització.

Voluntària: figura regulada legalment que implica un compromís amb l'entitat en algun dels projectes que duu a terme, sense recompensació econòmica ni obligació de fer-se'n sòcia o pagar quota, i que implica la feina d'aquella persona durant unes hores pactades i duent a terme unes tasques també especificades prèviament. La persona voluntària normalment no participa de la presa de decisions de l'organització ni assumeix grans responsabilitats.

Militant: tipus de participació que implica una actitud més activa i responsable vers l'entitat o grup, que no està legalment establerta i que pot estar vinculada o no al pagament d'una quota, però que habitualment implica la participació en els òrgans de presa de decisions. Figura més present en grups autoorganitzats o partits polítics.

Membre de la junta: vinculació legal amb una organització que implica una responsabilitat jurídica sobre els actes d'aquella. Les persones que formen la junta normalment prenen decisions executives que no es prenen en assemblea. Habitualment, els membres de la junta han estat elegits per l'assemblea.

Membre del patronat: figura similar als membres de la junta, però en el cas de les fundacions, en què l'òrgan màxim de presa de decisions és el patronat.

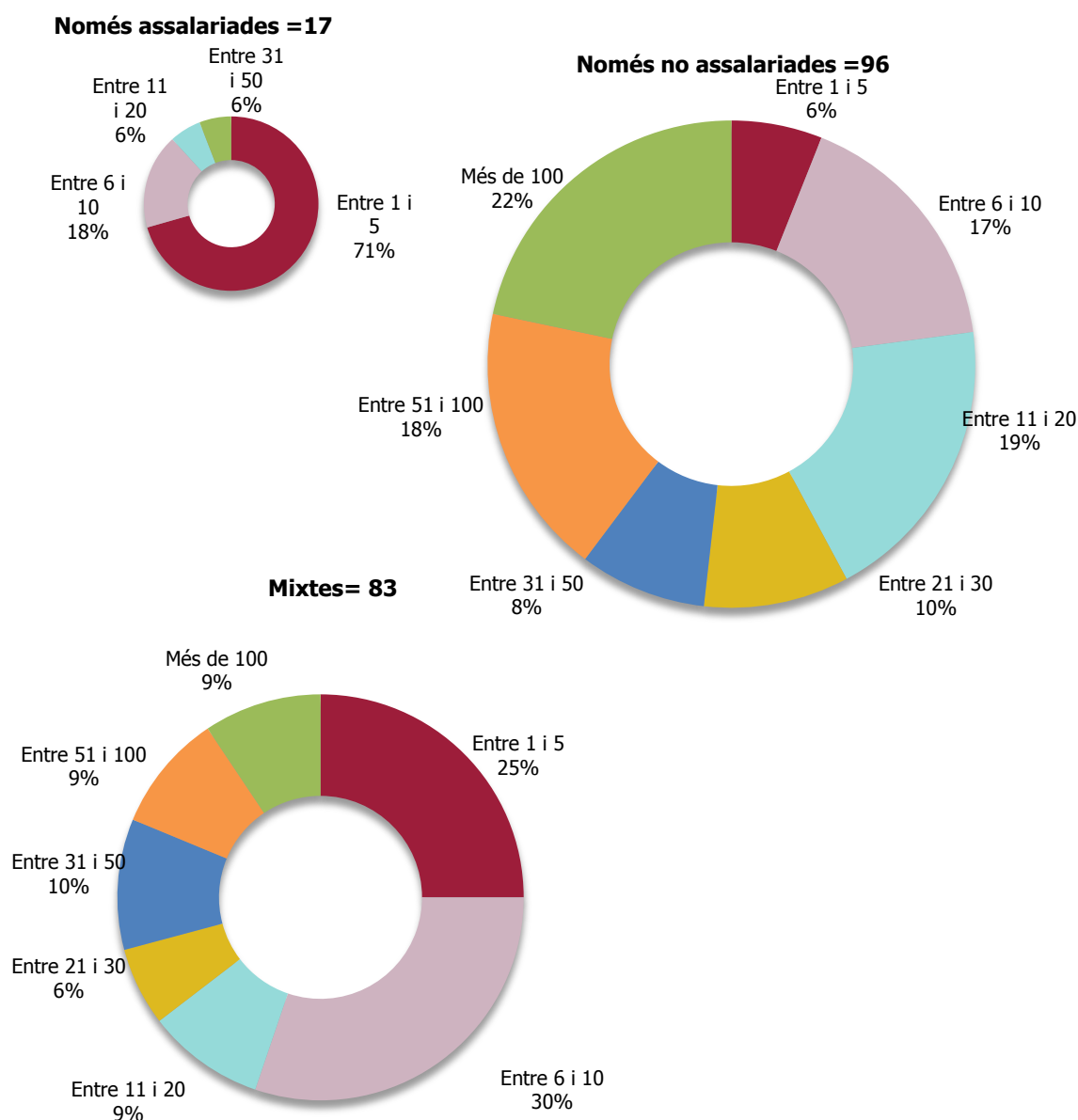
Col·laboradora autònoma: algunes entitats, tot i no disposar de personal assalariat, tenen persones que hi treballen com a col·laboradores autònomes que són part de l'equip professional de l'organització.

El volum de persones que formen part de les organitzacions està estretament relacionat amb el fet de si es tracta d'entitats formades només amb persones assalariades, entitats exclusivament formades per persones no assalariades o bé entitats mixtes.

Així, la gran majoria de les entitats i grups que només tenen persones assalariades, tenen equips molt petits: el 70% tenen equips d'entre 1 i 5 persones, i el 18% equips d'entre 6 i 10 persones. Per contra, les organitzacions que no tenen cap persona assalariada són molt més grans: un 22% tenen més de 100 persones, un 19% en tenen entre 11 i 20, i un 18% entre 51 i 100. Finalment, un 25% de les entitats mixtes estan formades per equips d'entre 1 i 5 persones, i un 30% d'entre 6 i 10.

En resum, s'observa com les entitats formades només per persones assalariades són les que tenen equips més petits, seguides per les mixtes. És a dir, les entitats més professionalitzades són les més petites. Mentre que les entitats formades exclusivament per persones no assalariades són les que tenen equips més grans pel que fa al nombre de persones.

Gràfic 10: Distribució del volum de persones que formen l'organització segons el tipus d'organitzacions: mixtes, només de persones no assalariades o només de persones assalariades (percentatge)

Per poder comparar el nivell de professionalització de les organitzacions participants en l'estudi respecte a la resta d'organitzacions de la ciutat de Barcelona, es mostra la taula següent, en la qual es contrasta el nombre de persones remunerades de les organitzacions de dones i feministes amb el conjunt d'organitzacions de Barcelona. Com mostra la taula, les entitats i grups participants en aquest estudi tenen equips professionals més petits que el conjunt d'organitzacions de Barcelona (el 84% d'entitats de dones i feministes tenen equips de menys de 10 persones, davant del 74% de les entitats del Panoràmic 2016).

Taula 2: Comparativa amb la dimensió dels equips professionals remunerats del Panoràmic 2016³ (percentatge)

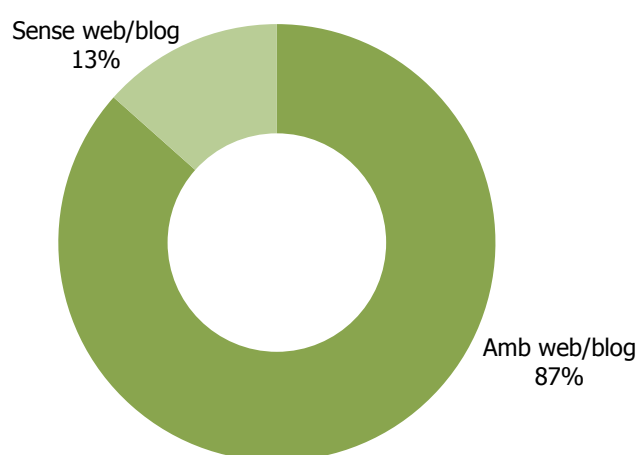
	Panoràmic 2016	Resultats organitzacions de dones i feministes
Fins a 10 persones	74%	84%
Entre 11 i 20 persones	11%	7%
Entre 21 i 50 persones	8%	5%
Entre 51 i 100 persones	3%	1%
Més de 100 persones	4%	3%

4.5. Són a les xarxes?

Una de les eines que les entitats i els grups tenen per visualitzar-se i difondre els seus missatges, projectes, campanyes i serveis són els webs o blogs i les xarxes socials. En aquest apartat s'analitza si les organitzacions disposen de webs o blogs propis i si utilitzen les xarxes socials.

La presència de les entitats en entorns virtuals és molt majoritària, ja que agrupa un 87% de les organitzacions.

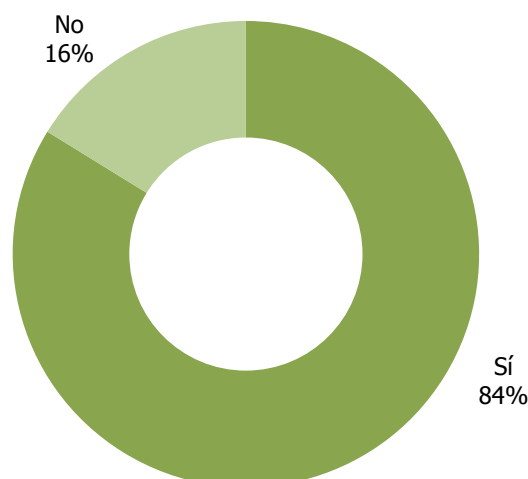
Gràfic 11: Entitats amb web o blog i sense (percentatge)

³ Font: dades primàries i informe *El Panoràmic 2016*, "Dossier Barcelona Associacions", 2a època, núm. 3.

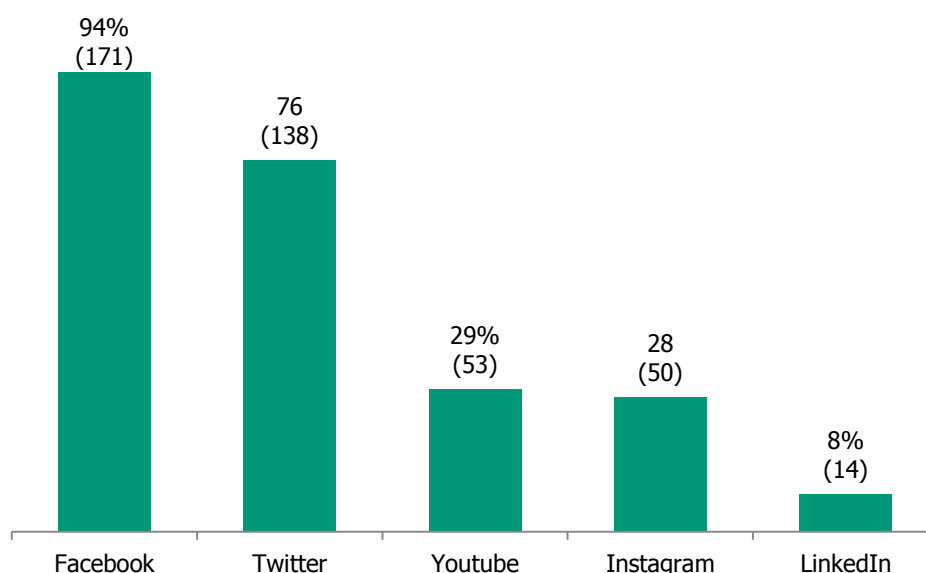
Aquesta xifra és semblant a la del percentatge d'entitats presents a les xarxes socials: el 84% de les organitzacions afirma que està present a les xarxes socials, i només el 16% diu que no hi té presència.

Gràfic 12: Presència en xarxes socials (percentatge)

Pel que fa a la participació en les xarxes socials, destaca sobretot l'ús de la plataforma Facebook, utilitzada pel 94% de les organitzacions que diuen que tenen presència a les xarxes socials. Després hi ha Twitter, del qual en fan ús més del 75% de les organitzacions amb presència en xarxes socials. De lluny, aquestes dues plataformes estan seguides per YouTube i Instagram, amb un 29% i un 28% d'entitats usuàries, respectivament. A la cua se situa LinkedIn, amb una utilització de només el 8% de les entitats que usen xarxes socials.

Gràfic 13: Presència a les diferents xarxes socials de les entitats que n'utilitzen (percentatge i nombres absoluts)

Si es comparen aquestes xifres amb dades d'ús de les xarxes socials per part d'ONG d'arreu del món de l'informe 2017 Global NGO Online Technology, s'observa com les entitats i els grups de dones i feministes de Barcelona fan un ús de Facebook i Twitter similar a la majoria d'entitats globals, i un ús menor de YouTube. Concretament, pel que fa a Facebook, les entitats de dones i feministes de Barcelona se situen 2 punts per damunt de la mitjana global, la qual apunta que el 92% de les ONG del món hi tenen un compte. Pel que fa a Twitter, les xifres continuen sent molt semblants. Així, mentre que un 72% de les ONG d'arreu del món tenen compte a Twitter,

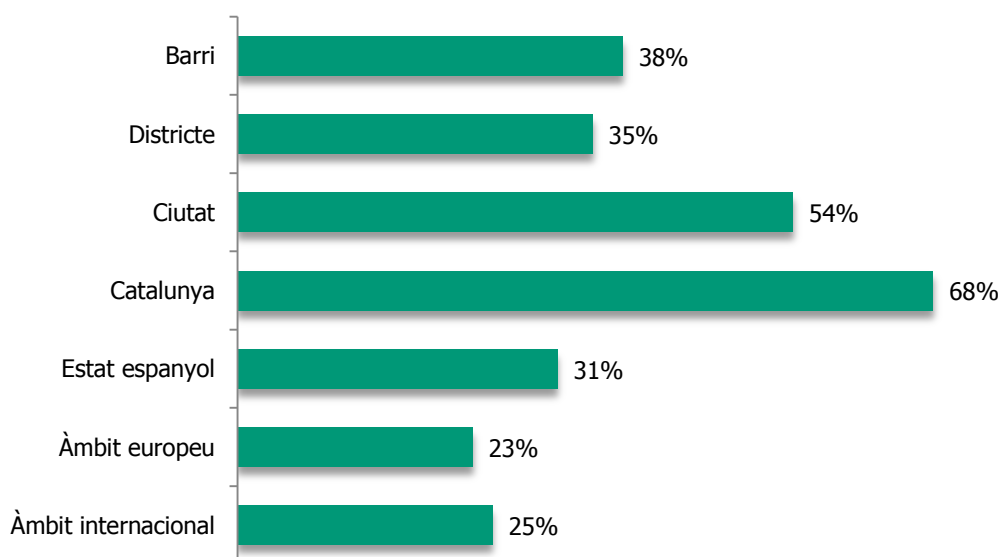
un 76% de les entitats de dones de Barcelona afirmen que en tenen. Les diferències més importants apareixen en relació amb la xarxa YouTube, en què un 55% de les entitats globals hi té un compte, mentre que només el 29% de les entitats de dones i feministes de Barcelona hi tenen un perfil. També és pertinent ponderar les dades en el nostre context sociocultural, comparant de nou els resultats d'aquest estudi amb els resultats de l'*Informe Panoràmic de les entitats de dones 2016*, el qual, tot i no disposar de dades sobre l'ús de cadascuna de les xarxes socials, sí que hi apareixen les dades d'ús conjunt ("fer servir activament les xarxes socials"). Així, segons el Panoràmic de dones 2016, el 78% de les entitats de dones catalanes fa servir activament xarxes socials. Aquesta dada és lleugerament inferior al 84% d'entitats de dones i feministes de Barcelona que afirmaven tenir presència a les xarxes socials. Per tant, sembla que les entitats feministes i de dones de la ciutat fan més ús de les xarxes socials que les entitats de dones del conjunt de Catalunya.

4.6. Quin és el seu àmbit geogràfic d'influència?

Aquesta secció fa referència a l'àmbit geogràfic d'influència en el qual treballen les entitats i els grups, és a dir, quin és l'abast geogràfic dels seus serveis o de les seves activitats. A continuació es presenten dades del nombre d'entitats que treballen en l'àmbit de barri, districte, ciutat, Catalunya, Estat espanyol, àmbit europeu o àmbit internacional. Cal tenir present que les categories no són excloents i, per tant, treballar en l'àmbit de barri, per exemple, no impedeix que la mateixa entitat treballi en l'àmbit espanyol.

Com es pot comprovar en el gràfic següent, l'àmbit geogràfic d'influència predominant de les organitzacions que han participat en l'estudi és Catalunya, amb un 70% dels casos, seguit per un 54% de les organitzacions que treballen en l'àmbit de la ciutat de Barcelona. És interessant destacar que un 31% de les entitats treballen per tot l'Estat espanyol, un 23% ho fan en l'àmbit europeu i un 25% en l'àmbit internacional.

Gràfic 14: Àmbit geogràfic d'actuació (percentatge)

És rellevant recordar que, tal com s'ha explicat a l'inici de l'informe, la concentració de les seus de les entitats i els grups es troba principalment als districtes de Ciutat Vella i l'Eixample. Aquesta característica, juntament amb el fet que les entitats treballin sobretot en l'àmbit de Catalunya i ciutat de Barcelona, apunta cap a la funció de capitalitat que exerceix Barcelona en l'àmbit català i la centralitat d'aquests dos districtes en el si del conjunt de Barcelona. Cal reconèixer que, si les entitats treballen en l'àmbit de ciutat o de Catalunya, els districtes de Ciutat Vella i l'Eixample ofereixen

molts recursos orientats a facilitar les comunicacions, així com l'accés a institucions i administracions, i tots aquests factors poden influir a l'hora de decidir la localització de les organitzacions.

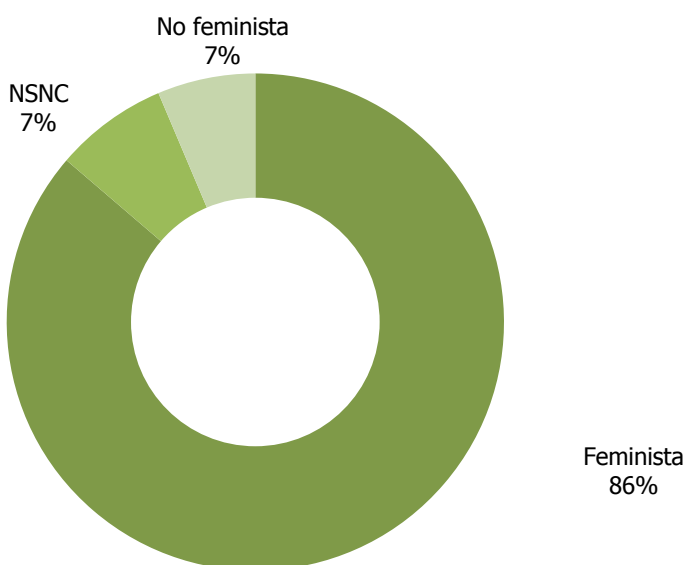
Si es comparen aquestes dades amb els resultats obtinguts en el Panoràmic 2015 per a les organitzacions de Barcelona (tot tipus d'organitzacions no lucratives), s'observa com les organitzacions de dones i feministes que participen en l'estudi treballen més en l'àmbit municipal que la resta d'organitzacions generals de la ciutat (13 punts més que les organitzacions del Panoràmic 2015). També ho fan més en l'àmbit català, amb el 68% de les entitats feministes davant del 59% de les entitats generals del Panoràmic. Finalment, si es té en compte la participació fora de l'Estat espanyol, tant en l'àmbit europeu com en l'internacional s'observa com les organitzacions de dones i feministes treballen menys en l'àmbit internacional que la resta d'organitzacions de Barcelona: un 25% de les entitats i els grups participants en aquest estudi treballen en l'àmbit internacional, mentre que un 34% de les ONL de la ciutat afirmen que tenen activitat en l'àmbit internacional.

4.7. El feminisme

Aquest apartat analitza les respostes de les entitats en relació amb el fet de si es consideren o no feministes.

Així doncs, davant la pregunta "Us considereu una entitat feminista?" un 86% de les organitzacions participants en l'estudi afirma que sí, un 7% afirma que no i un altre 7% no ho sap / no contesta. Per tant, queda clar que el teixit d'organitzacions que treballen per les dones i per la igualtat de gènere consideren que ho fan des d'una posició feminista, la qual cosa es valora molt positivament tenint en compte les pressions socials encara existents en contra dels feminismes i les connotacions negatives que té el mateix concepte.

Gràfic 15: Autopercepció de les organitzacions respecte al feminisme (percentatge)

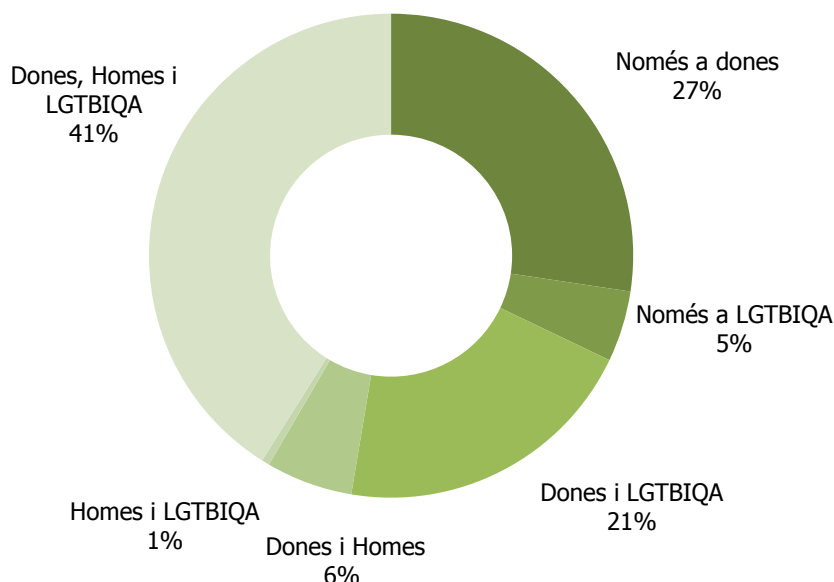

4.8. Per a quin públic treballen?

En aquest apartat s'analitza el públic objectiu al qual les organitzacions adrecen els seus projectes i accions. Per fer l'anàlisi, s'han definit tres categories de públic possibles no excloents: dones, homes i/o el col·lectiu LGTBIQA.

Com mostra el gràfic següent, la majoria d'organitzacions que adrecen activitats i serveis a dones, a homes i al col·lectiu LGTBIQA suposen el 41% de les entitats. Seguidament, un 27% de les organitzacions adreça serveis només a dones, i un 21% a dones i al col·lectiu LGTBIQA. Aquestes dades indiquen que les entitats feministes adrecen serveis bàsicament a dones, complementàriament, al col·lectiu LGTBIQA, i amb menys intensitat, a homes.

Gràfic 16: Població a qui s'adrecen els serveis, les activitats o les accions (percentatge)

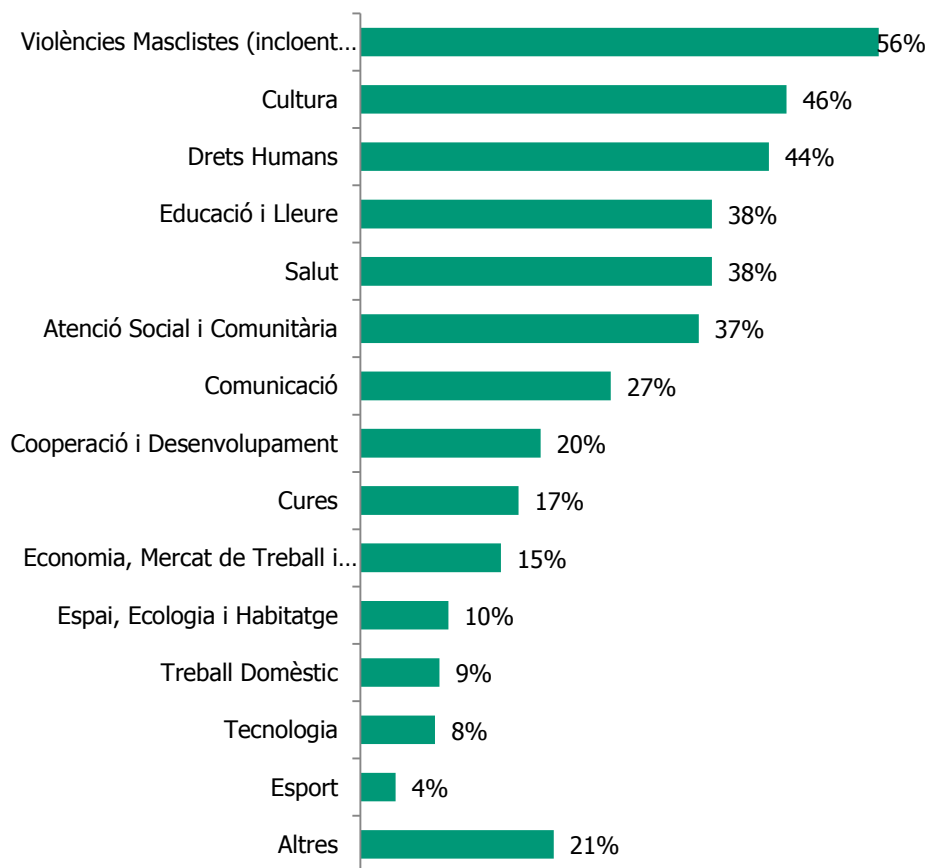
4.9. Què fan?

Aquest apartat fa referència a l'àmbit temàtic de treball de les entitats i grups i al tipus d'accions que duen a terme. Com en altres ocasions, tant els àmbits de treball com els tipus d'accions no són exclusius ni excloents i, per tant, una mateixa entitat o grup pot haver marcat més d'una opció en cadascun dels casos. Les dades que es presenten corresponen a les freqüències d'entitats que afirmen que treballen en cadascun dels àmbits de treball o tipus d'accions.

Tal com mostra el gràfic següent, l'àmbit de treball en el qual més de la meitat de les organitzacions afirmen que treballen és el de les violències masclistes, que aglutina el 56% de les organitzacions. A continuació, els àmbits de treball en els quals treballen més entitats són el de la cultura, amb el 46% de les entitats, el de drets humans, amb el 44% d'aquestes, i el de l'educació i lleure i la salut, amb el 38% de les entitats en ambdós casos, seguit pel d'atenció social i comunitària, amb el 37% de les entitats que hi treballen. D'altra banda, les àrees temàtiques amb menys entitats que hi treballen són les de l'esport, amb només el 4% de les organitzacions, la tecnologia, amb el 8%, i el treball domèstic, amb el 9% de les entitats. No és gens estrany que justament àmbits com l'esport o la tecnologia, ambdós caracteritzats perquè estan molt masculinitzats, siguin els que estan a la cua dels àmbits en els quals treballen les organitzacions participants. En l'anàlisi qualitativa de les opcions especificades a la categoria

“Altres”, hi destaquen àmbits no recollits inicialment com la religió, la mobilitat, les paternitats, la memòria històrica, el creixement personal o l’alliberament nacional i dels pobles.

Gràfic 17: Àmbits de treball de les organitzacions (percentatge)

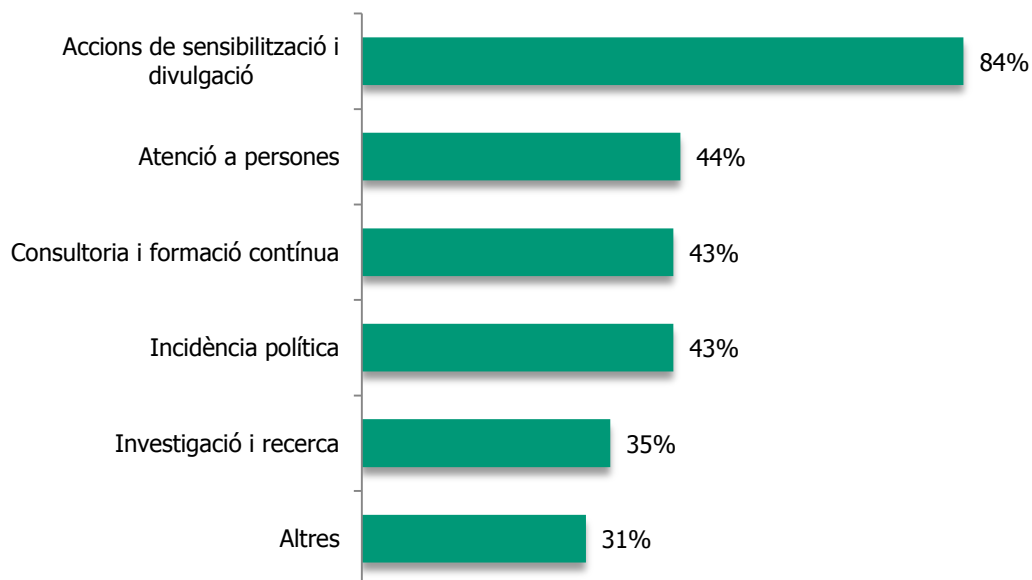
Tampoc no és gens estrany que l'àmbit en què més treballen les entitats sigui justament el de les violències, si es té en compte que les violències masclistes són l'expressió més greu de les desigualtats de poder entre homes i dones, les que més han estat denunciades pel moviment feminista, i al voltant de les quals més s'han organitzat les entitats per actuar i per pal·liar les mancances que han demostrat històricament les administracions en el seu abordatge. Les violències masclistes són un fenomen de reconeixement social i institucional recent, de només 20 anys, detonat pel tristament famós assassinat d'Ana Orantes.

Un altre factor que també ha pogut estimular el creixement de les entitats dedicades a les violències masclistes és el finançament institucional cap a aquesta línia de treball, que tant l'Administració local com la catalana han potenciat en els darrers 20 anys. D'una banda, a través de la creació de línies de subvencions, i de l'altra, a través de la política de subcontractació d'entitats especialitzades en violències masclistes per a la gestió dels serveis de dones especialitzats, política que actualment està revertint el consistori actual.

Pel que fa al tipus d'activitats que porten a terme les organitzacions de dones i feministes, el 84% de les participants en aquest estudi duen a terme, sobretot, accions de sensibilització i divulgació, seguides, a una gran distància, per les que desenvolupen accions d'atenció a persones, accions de consultoria i formació i accions d'incidència política, que són entre el 43% i 44% de les organitzacions. Aquesta distribució sembla dibuixar una voluntat transformadora força generalitzada de les organitzacions feministes i de dones participants a través de la prioritització d'accions que impliquen una voluntat de canvi social, com les de sensibilització i divulgació i les d'incidència política. Convé afegir, també, que entre les opcions més recurrents i destacades que s'esmenten en el camp "Altres" s'hi troben "Empoderament col·lectiu i

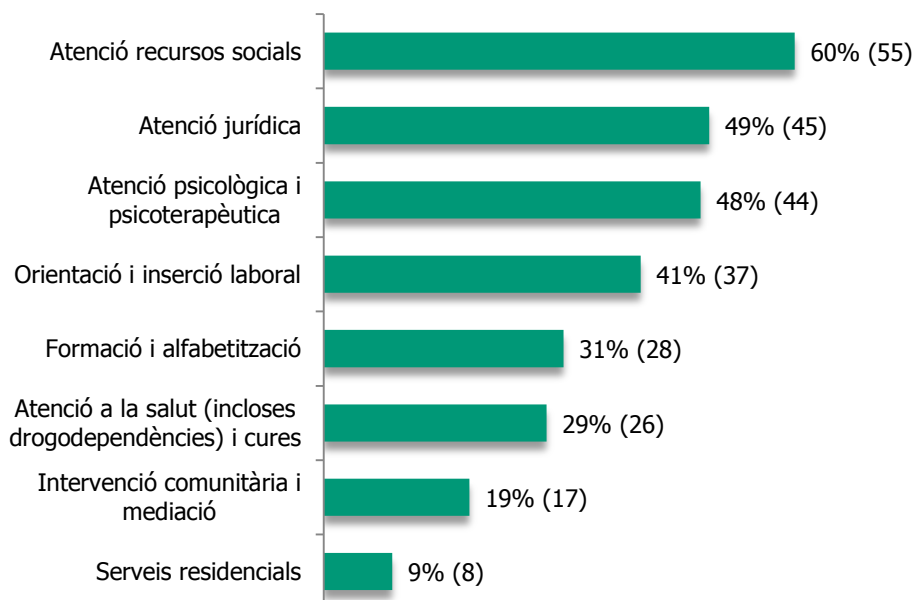
individual”, “Microcrèdits solidaris”, “Espais d’oci i musicals sensibilitzats”, “Compartir coneixements i autocura” o “Acompanyament”.

Gràfic 18: Accions, projectes o activitats que duen a terme les organitzacions (percentatge)

Tenint en compte l’amplitud de l’àmbit d’atenció a les persones, es va preguntar també a les organitzacions que treballaven en aquest àmbit el tipus d’atenció que duen a terme. Com mostra el gràfic següent, les accions més freqüents entre les entitats que es dediquen a l’atenció a persones són l’atenció en recursos socials, que aplega el 60% dels casos, seguida per l’atenció jurídica, amb el 49% de les entitats, l’atenció psicològica i psicoterapèutica, amb el 48% de les organitzacions, i l’orientació i la inserció laboral, amb el 41% dels casos. Per contra, el tipus d’acció menys freqüent són els serveis residencials, amb només un 9% de les entitats.

Gràfic 19: Accions que duen a terme les entitats que treballen en atenció a persones (percentatge i nombres absoluts)

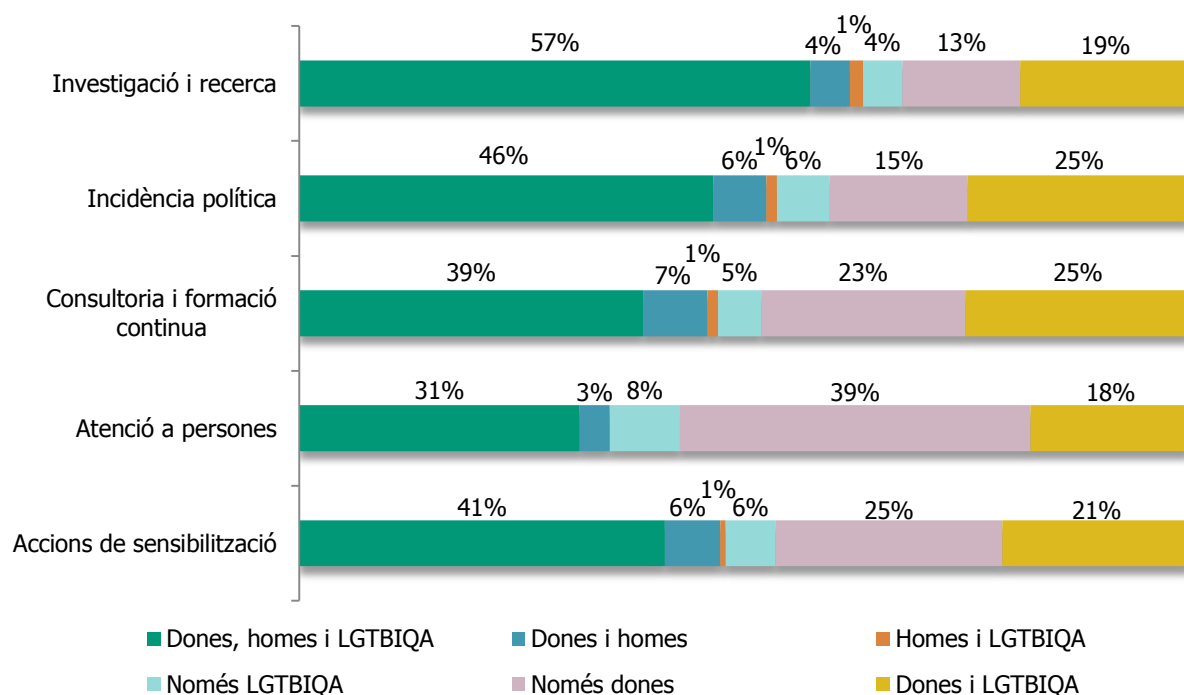
Una de les qüestions que es plantegen és si la població a qui les entitats adrecen serveis, accions o activitats varia en funció del tipus d'activitats que fan les entitats. Per això, a continuació es presenten els resultats de creuar els tipus d'accions que fan les entitats amb la població a qui s'adrecen.

Com mostra el gràfic següent, un 57% de les entitats que fan investigació i recerca s'adrecen tant a dones com a homes i al col·lectiu LGTBIQA; es tracta de les entitats que més s'adrecen als tres col·lectius i, en canvi, són també les que menys s'adrecen exclusivament a dones o al col·lectiu LGTBIQA. Per tant, podríem dir que les entitats dedicades a la investigació i recerca són les que ofereixen els seus serveis i activitats a un públic més ampli, sense centrar-se exclusivament ni en dones ni en LGTBI.

D'altra banda, les entitats que presten atenció a persones són les que més s'adrecen exclusivament a dones, en un 39% dels casos, fet que no és gens estrany si es té en compte que els serveis d'atenció a persones que més presten les entitats feministes estan vinculats a les violències masclistes. A més, les entitats que presten atenció a persones també són les que més s'adrecen només al col·lectiu LGTBIQA, encara que sigui només en un 8% dels casos.

En resum, s'observen diferències en la població a qui s'adrecen les entitats segons els tipus d'accions que fan. Així, podríem dir que les entitats dedicades a la investigació i recerca i a la incidència política són les que ofereixen els seus serveis i activitats a un públic més ampli, sense centrar-se exclusivament ni en dones ni en LGTBIQA. I les que presten atenció a persones són les que més s'especialitzen en l'atenció a dones i persones LGTBIQA.

Gràfic 20: Població a qui s'adrecen les entitats segons el tipus d'activitats que duen a terme (percentatge)

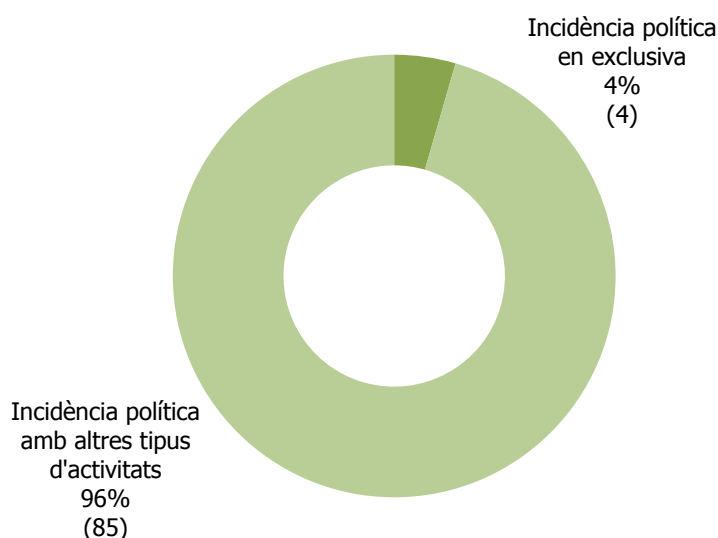

4.10. Característiques de les entitats que fan incidència política

L'apartat següent descriu exclusivament la realitat de les entitats que fan incidència política. La inclusió d'aquesta secció es deu a una petició específica del Departament de Transversalitat de Gènere de la Gerència de Recursos de l'Ajuntament de Barcelona. Els resultats que es presenten es refereixen a la diversitat d'activitats de les entitats que fan incidència política, a l'evolució i la trajectòria d'aquestes organitzacions, als àmbits en què treballen i al feminisme.

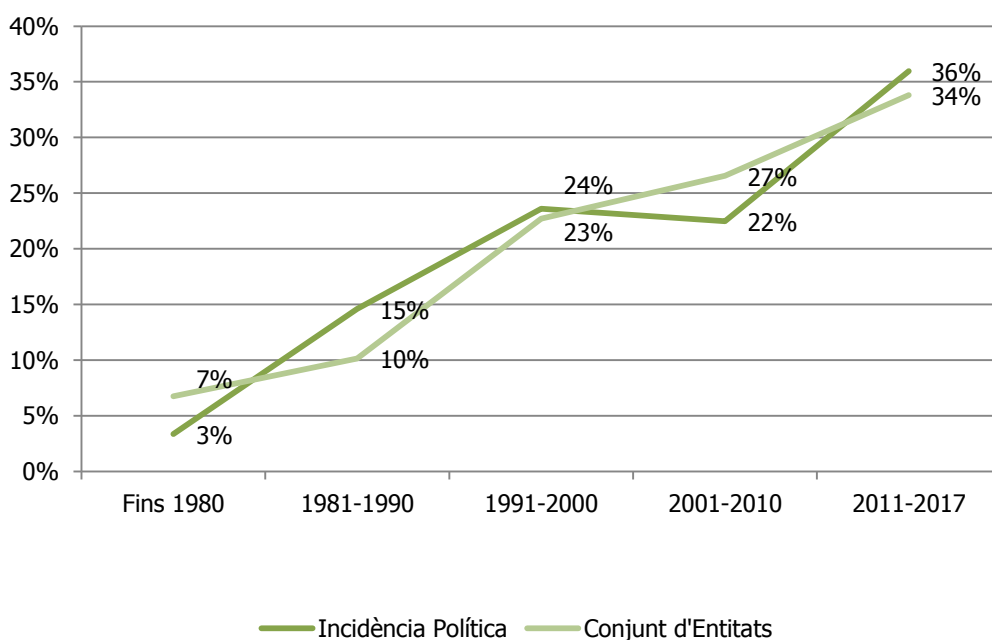
En primer lloc, com s'observa en el gràfic següent, una característica de les entitats que fan incidència política és que en el 96% dels casos no ho fan de manera exclusiva, sinó que compaginen les activitats d'incidència amb altres tipus d'activitats, i només el 4% de les organitzacions que fan incidència política s'hi dediquen exclusivament. Aquesta dada apunta a la transversalitat i diversitat d'activitats de les entitats que fan incidència política.

Gràfic 21 Diversitat d'activitats de les entitats que fan incidència política (percentatge i nombres absoluts)

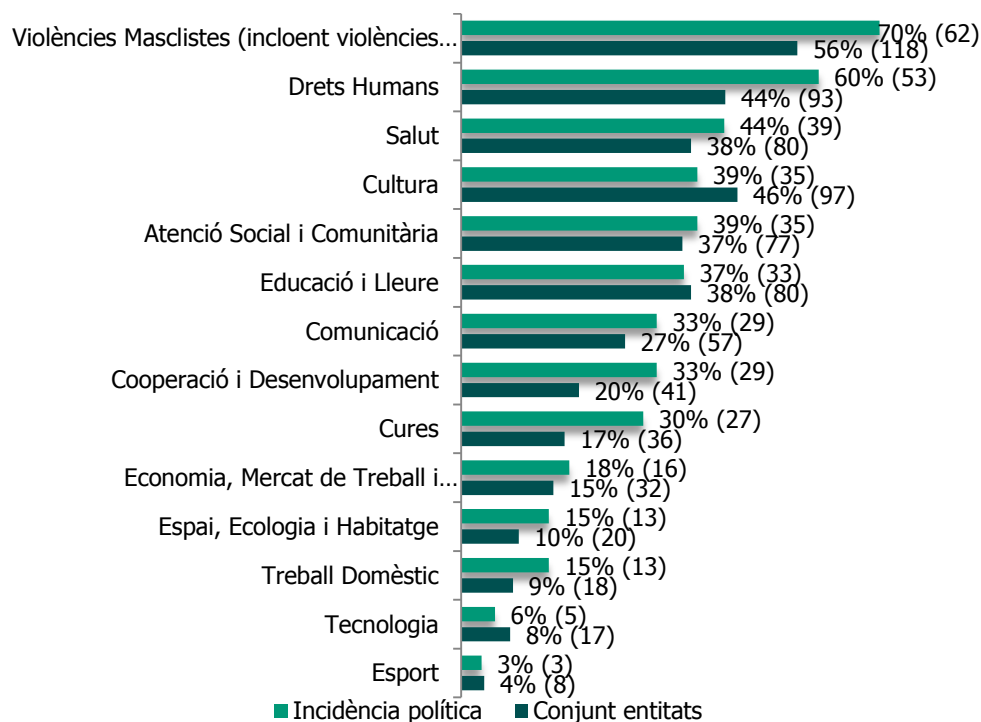
L'any fundacional de les entitats que fan incidència política és molt semblant al del conjunt d'entitats de dones i feministes de Barcelona. No obstant això, hi ha alguna diferència que cal subratllar. En primer lloc, a la dècada dels vuitanta s'observa que es funden un 5% més d'entitats d'incidència política que entitats de dones en general. Aquesta diferència es podria vincular a l'articulació formal de moviments que havien estat fent activisme anteriorment, durant la darrera etapa del franquisme i els inicis de la transició, i que als anys vuitanta és quan comencen a formalitzar-se i constituir-se legalment.

Gràfic 22: Any de fundació de les organitzacions que fan incidència política (percentatge)

Els àmbits de treball de les entitats que fan incidència política, malgrat que són semblants al patró que dibuixen el conjunt d'entitats, mostren algunes especificitats. En primer lloc, s'observa que els àmbits més reivindicatius són els de les violències masclistes, els drets humans, la cooperació i el desenvolupament, i les cures. Aquests àmbits són aquells en els quals les entitats d'incidència política estan més sobrerrepresentades en comparació amb els resultats del conjunt de les entitats, amb diferències d'entre 13 i 16 punts. Té sentit que aquests àmbits siguin els més reivindicatius i activistes si es té en compte que són àmbits en els quals s'ha lluitat per un reconeixement de drets (dret a viure lliure de violències, dret al propi cos, dret a la vida, dret a la seguretat...).

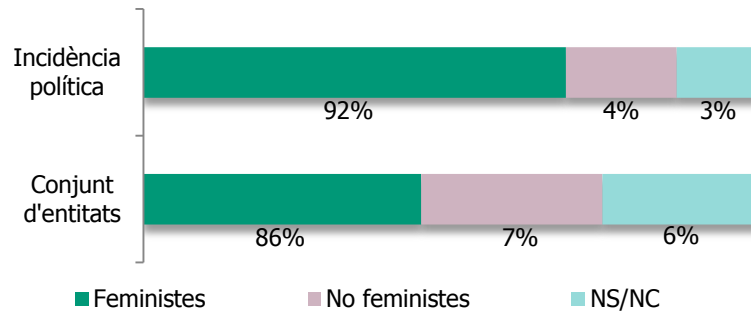
Gràfic 23: Àmbit de treball de les entitats que fan incidència política i del conjunt d'entitats (percentatge i nombres absoluts)

Aquest apartat analitza les respostes de les entitats respecte a si es consideren feministes o no, i compara els resultats del conjunt d'entitats amb els de les entitats que fan incidència política.

Tal com mostra el gràfic, les entitats que fan incidència política es consideren lleugerament més feministes que el conjunt d'entitats, amb una diferència del 6%. Així, mentre que un 86% del conjunt d'entitats s'autodefineixen com a feministes, la xifra augmenta al 92% quan es tracta d'entitats que fan incidència política. Aquesta diferència es podria explicar pel fet que les entitats activistes són les que primer han assumit el feminisme com a eix vertebrador de la seva lluita.

Gràfic 24: Autopercepció de les organitzacions que fan incidència política i del conjunt d'organitzacions respecte al feminisme (percentatge)

Fins aquí s'han presentat les dades referents a les característiques de les organitzacions participants en l'estudi. En el dos apartats següents s'analitzen les aliances que s'estableixen entre les entitats, així com la seva presència en espais de participació institucionals i no institucionals.

05

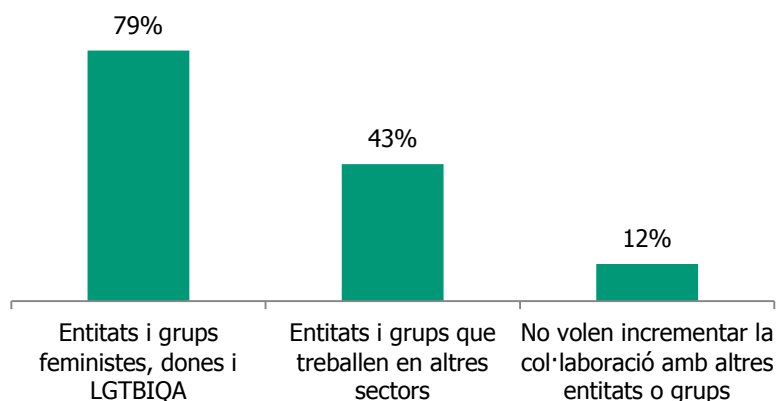
5. Aliances

Aquest apartat aporta informació sobre les aliances que estableixen les entitats. Concretament, s'analitza el desig de noves aliances de les organitzacions, el nombre de col·laboracions que estableixen les organitzacions amb altres entitats, l'àmbit geogràfic en què es desenvolupen aquestes aliances, i el tipus d'activitats que es porten a terme en el marc d'aquestes col·laboracions.

5.1. Desig de noves aliances

Aquest apartat recull, d'una banda, si les entitats desitgen noves aliances, i de l'altra, en quina mesura aquestes aliances es volen incrementar amb altres entitats també feministes, de dones i LGTBIQA i/o es volen incrementar amb entitats d'altres sectors, fora del feminisme. Els resultats de l'estudi mostren com un 79% de les organitzacions voldrien incrementar la col·laboració amb entitats i grups feministes, de dones i LGTBIQA, i un 43% voldria incrementar la col·laboració amb entitats d'altres sectors. Només un 12% no vol incrementar la col·laboració amb ningú. Les opcions no eren excloents i, per tant, les opcions de resposta eren múltiples.

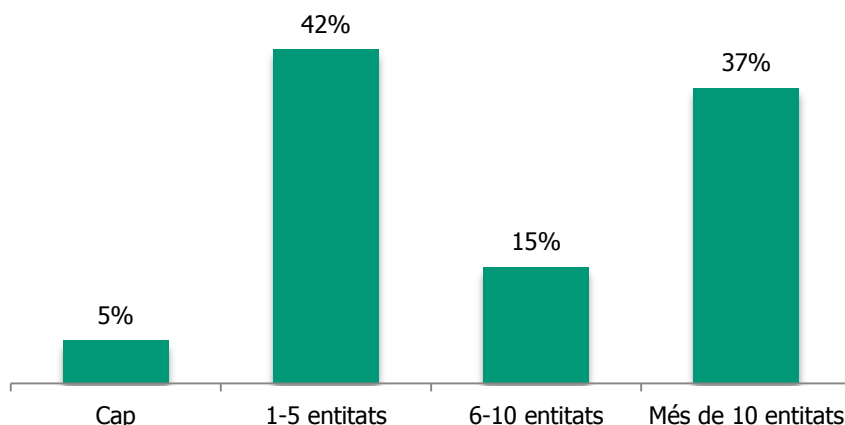
Gràfic 25: Tipus d'entitats o grups amb qui es voldria incrementar la col·laboració (percentatge)

5.2. Amb quantes entitats s'alien?

La gran majoria de les entitats de dones i feministes participants en l'estudi, concretament un 95% de les organitzacions, tenen aliances amb altres entitats o grups. El més freqüent és l'aliança amb poques entitats, ja que el 42% s'alien amb cinc entitats o menys, però també és destacable el 37% d'organitzacions que tenen aliances amb més de 10 entitats. Treballar amb més de 10 entitats podria ser un bon indicador de treball en xarxa. Per tant, es pot afirmar que hi ha un alt grau de treball en xarxa des de les entitats feministes i de dones de la ciutat, la qual cosa en si mateixa ja és una bona pràctica feminista.

Gràfic 26: Entitats o grups amb els quals es col·labora (percentatge)

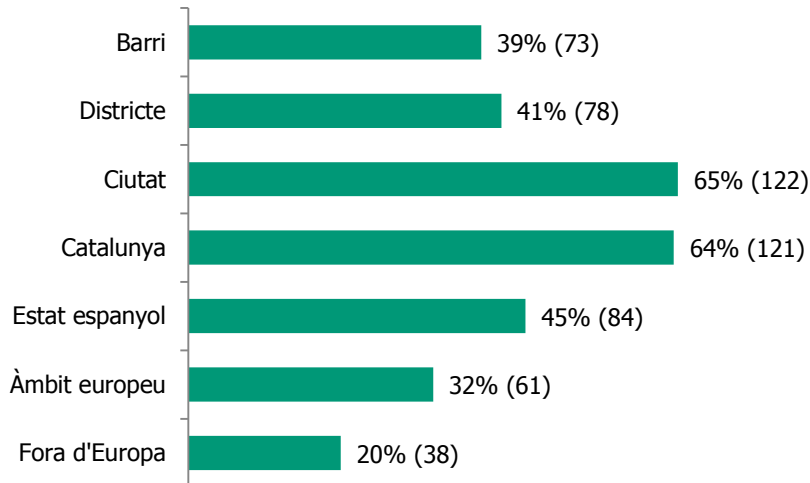

5.3. Aliances per territoris

Aquest apartat aporta informació sobre quines són les aliances territorials de les organitzacions de dones i feministes de Barcelona i quines són les aliances desitjades, és a dir, quan col·laboren, en quin àmbit geogràfic ho fan i en quin àmbit geogràfic voldrien fer-ho.

La majoria d'entitats i grups tenen aliances en l'àmbit de ciutat i de Catalunya, un 65% i un 64%, respectivament. Destaca també que el 45% de les organitzacions tenen aliances amb organitzacions de la resta de l'Estat espanyol, i que un 32% i un 20% en tenen en l'àmbit europeu i internacional, respectivament. Aquestes dades reflecteixen la importància i el valor de les aliances feministes també en l'àmbit estatal, europeu i internacional.

Gràfic 27: Àmbit geogràfic de les entitats amb les quals col·laboren (percentatge i nombres absoluts)

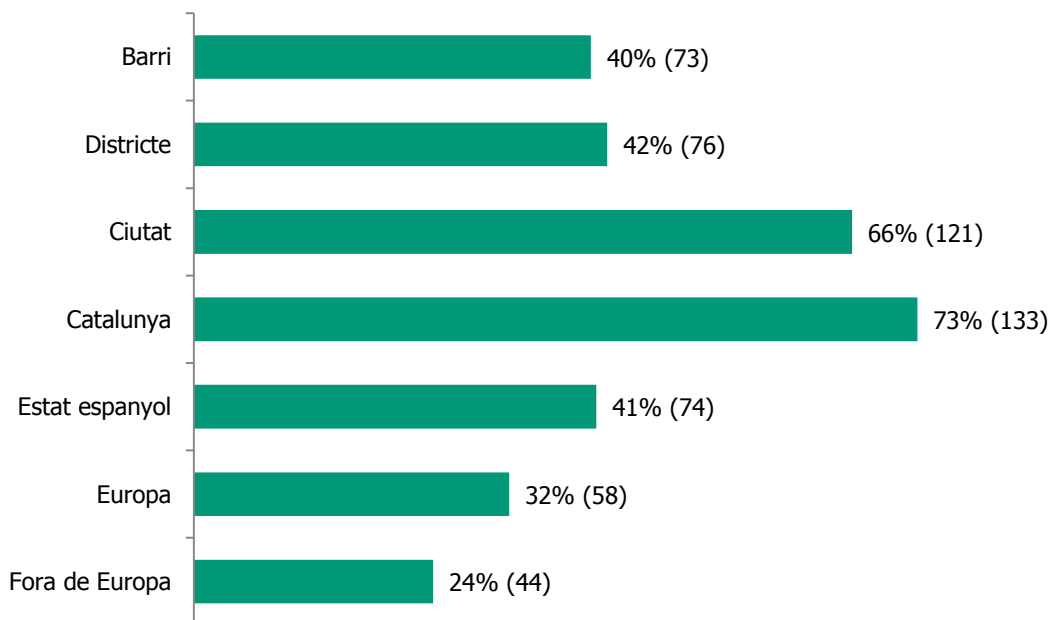

Pel que fa a les aliances desitjades per les entitats i grups de dones i feministes, s'observa com la majoria d'organitzacions volen ampliar la col·laboració amb entitats de la resta de Catalunya. Això suposa una gran oportunitat per teixir aliances en l'àmbit català ja que, tot i que les entitats ja hi col·laboren molt, volen col·laborar-hi més.

D'altra banda, la major part d'organitzacions volen ampliar les aliances amb organitzacions del territori del seu àmbit d'influència. És a dir, la majoria d'organitzacions feministes i de dones tenen com a àmbit de treball tot Catalunya (recordem que representaven el 68%) i, en consonància amb això, desitgen establir més aliances amb altres organitzacions també de Catalunya.

També és destacable que el 66% d'organitzacions volen ampliar aliances en l'àmbit de ciutat, malgrat que el 65% de les entitats ja tenen aliances en aquest mateix àmbit. Això també constitueix una oportunitat per a l'Ajuntament de crear estratègies que facilitin aquestes aliances.

Gràfic 28: Àmbit geogràfic de les entitats amb qui voldrien ampliar la col·laboració (percentatge i nombres absoluts)

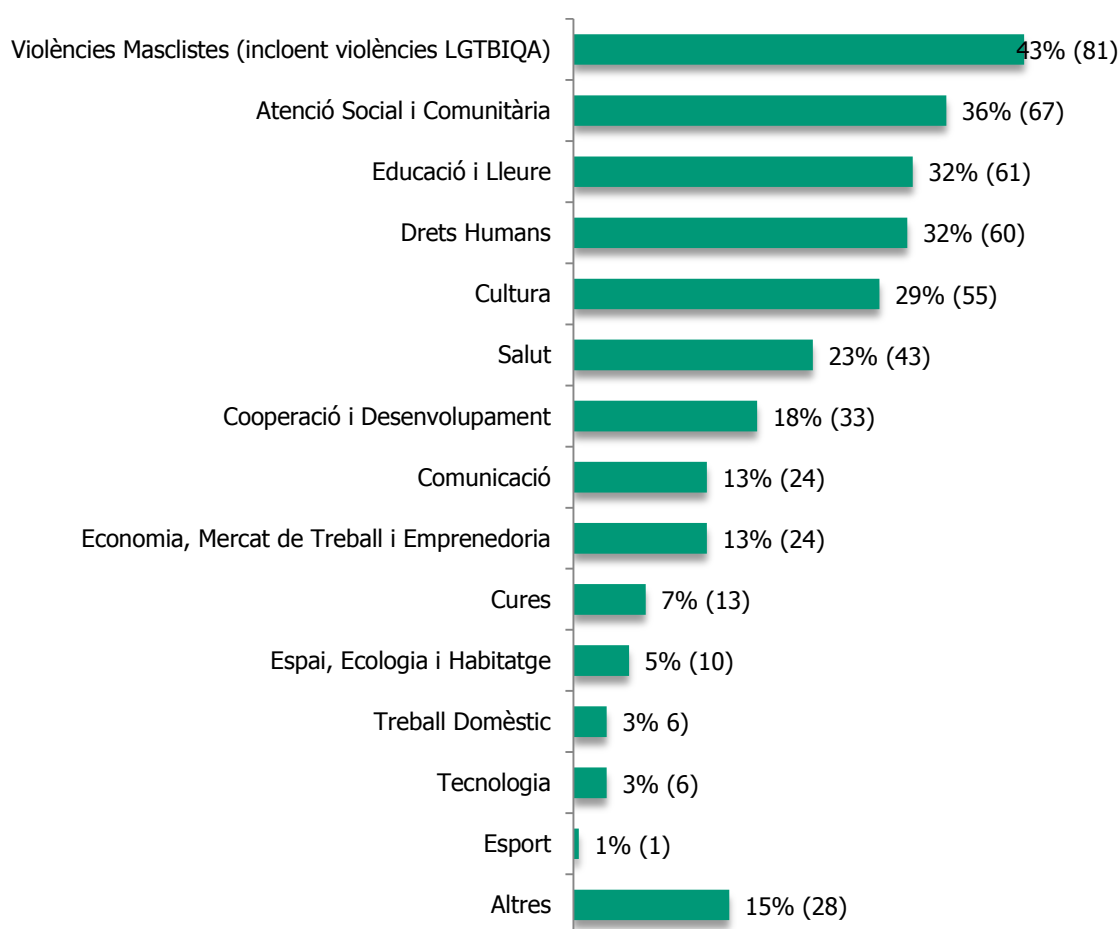
5.4. Aliances per àmbits de treball

Quins són els àmbits de treball de les entitats amb les quals s'han teixit aliances o els àmbits amb els quals hi ha un desig de teixir-ne són altres interrogants que s'han plantejat a les organitzacions que han participat en el treball de camp de l'estudi.

Com mostra el gràfic següent, la majoria d'entitats estableixen aliances amb entitats que treballen en violències masclistes, atenció social i comunitària, educació i lleure, i drets humans, per aquest ordre.

L'anàlisi qualitativa de la categoria "Altres" treu a la llum altres àmbits de col·laboració com són el treball sexual, la teologia, la pau, el refugi, la qualitat democràtica, la memòria històrica, la gent gran, el col·lectiu LGTBIQA o l'emancipació nacional.

Gràfic 29: Àmbit de treball de les organitzacions amb les quals col·laboren (percentatge i nombres absoluts)

El desig majoritari d'ampliació d'aliances es dona amb entitats de l'àmbit de les violències masclistes. Per tant, hi ha una coincidència entre l'àmbit de treball més representat en la mostra de l'estudi, l'àmbit amb què s'estableixen més aliances i l'àmbit amb què més aliances es volen establir. Aquestes coincidències no són gens estranyes, ja que independentment de l'àmbit en què es treballi, si es fa amb dones o per a dones, sempre apareixen casos de violències masclistes que es detecten i que requereixen intervenció. Per això es necessiten i se cerquen aliances amb entitats que treballen violències masclistes o algunes especificitats de les violències masclistes.

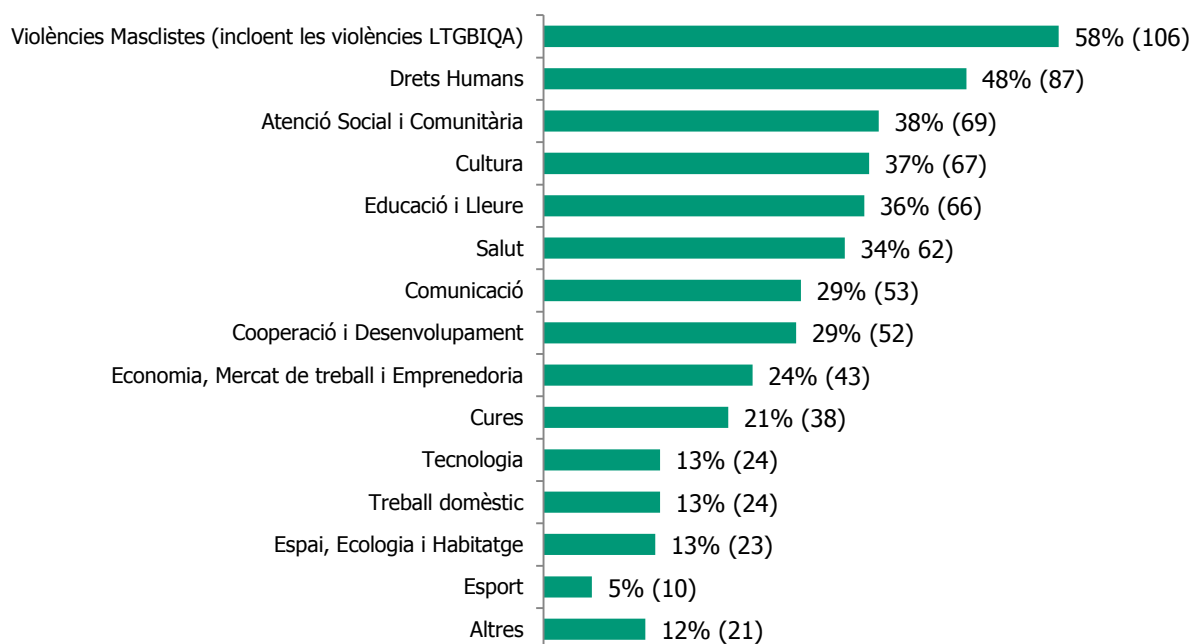
D'altra banda, no és gens estrany el desig d'aliar-se també amb entitats que treballen en l'àmbit dels drets humans i l'atenció social i comunitària, ja que la vulneració de drets i les necessitats socioeconòmiques són una constant en les dones i en les persones LTGBIQA per a les quals treballen aquestes entitats.

En conclusió, hi ha una bona oportunitat de treballar en la consolidació d'aliances amb entitats dels àmbits de les violències masclistes, els drets humans i l'atenció social i comunitària que l'Ajuntament de Barcelona hauria d'aprofitar a l'hora de definir estratègies que puguin consolidar i ampliar aquestes aliances.

Els àmbits de la comunicació i la tecnologia obren noves oportunitats de col·laboració, ja que són àmbits en què actualment es col·labora molt poc però amb els quals hi ha un alt desig de crear aliances. I amb menys intensitat, però que també cal tenir en compte, els àmbits com les cures, l'habitatge, el treball domèstic o l'esport també ofereixen una font per explorar de possibles aliances.

L'anàlisi qualitativa de la categoria "Altres" aporta àmbits en què les organitzacions feministes voldrien col·laborar, com ara el treball sexual, les paternitats, la memòria històrica, la pau, les arts o la democràcia.

Gràfic 30: Àmbit de treball de les organitzacions amb les quals voldrien ampliar la col·laboració (percentatge i nombres absoluts)

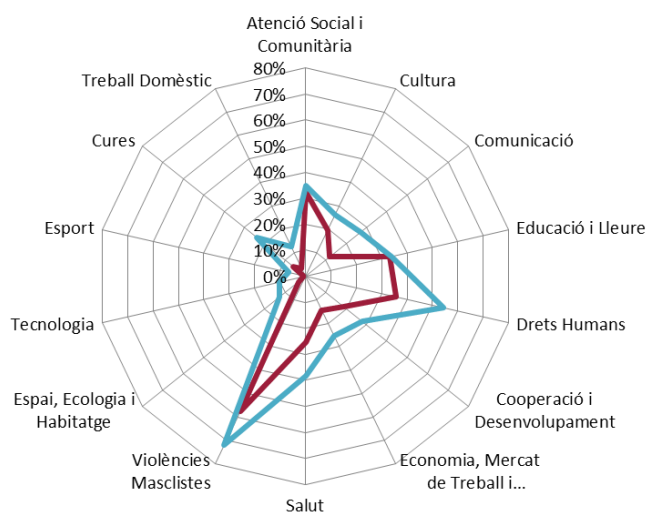

A continuació, s'han analitzat els vuit àmbits de treball amb més aliances actuals i amb més aliances desitjades. L'objectiu de la comparació és mostrar les diferències i similituds entre àmbits. Tanmateix, aquesta comparativa també ha permès detectar noves oportunitats per a la consolidació d'aliances i per a la creació de noves aliances.

Els gràfics següents presenten com es dibuixen aquestes aliances i desitjos segons cada àmbit. Les similituds i diferències es poden observar comparant la configuració dels dibuixos.

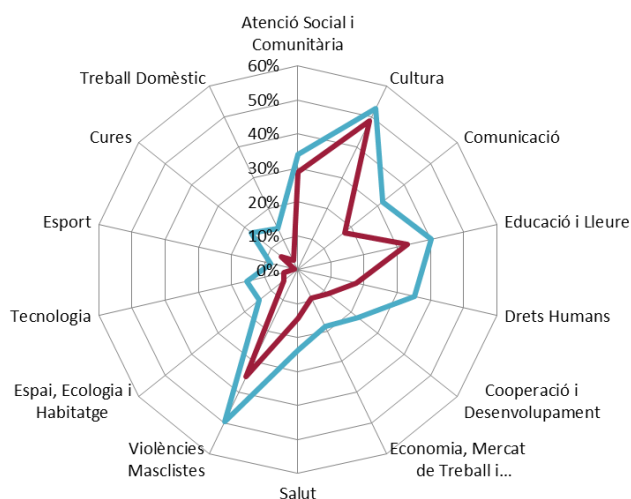
Il·lustració 5: Aliances actuals i desitjades de les entitats segons el seu àmbit de treball 1 (percentatge)

Violències masclistes

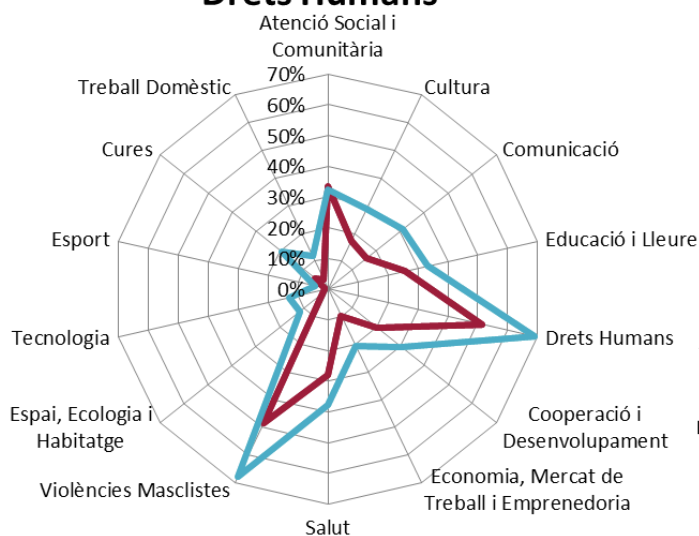

— Àmbit amb qui col·laboren — Àmbit amb qui voldrien ampliar la col·laboració

Cultura

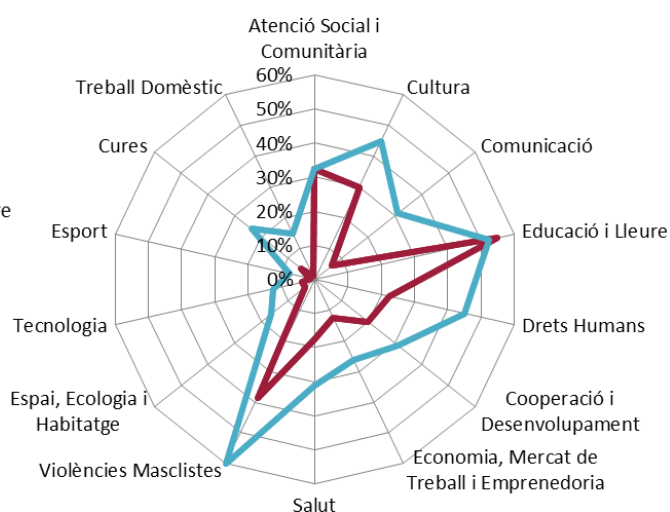

Drets Humans

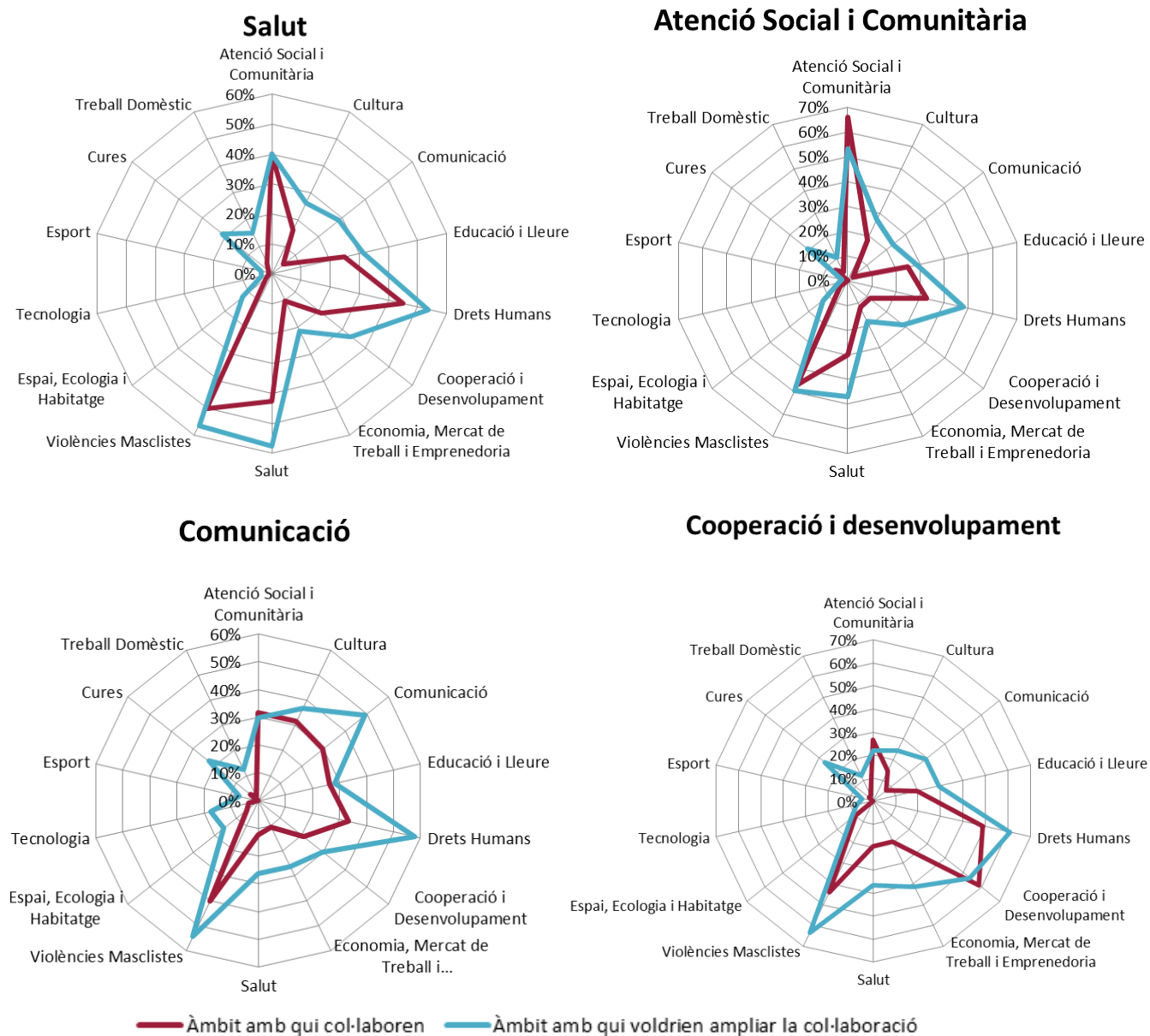

— Àmbit amb qui col·laboren — Àmbit amb qui voldrien ampliar la col·laboració

Educació i Lleure

Il·lustració 6: Aliances actuals i desitjades de les entitats segons el seu àmbit de treball 2 (percentatge)

Aquests resultats es poden traduir en potencials aliances entre entitats de diferents àmbits de treball, siguin o no feministes. Aquestes oportunitats és important que les aprofiti el mateix Ajuntament de Barcelona per dissenyar estratègies encaminades a la promoció d'aquestes aliances.

Amb l'anàlisi de les aliances actuals i desitjades s'han identificat dues possibles situacions rellevants per a la definició d'oportunitats:

- **La consolidació d'aliances:** quan hi ha nivells elevats de col·laboració entre entitats de dos àmbits coincident amb un fort desig d'ampliar aquestes col·laboracions.
- **Les noves aliances:** quan no hi ha col·laboració, o n'hi ha molt poca, entre entitats de dos àmbits però, en canvi, hi ha un alt desig de col·laboració.

La taula següent resumeix les principals oportunitats de consolidació d'aliances que mostren els gràfics anteriors i les principals oportunitats per a la creació de noves aliances.

Taula 3: Potencials aliances entre entitats

Entitats que treballen en l'àmbit de:	Desig de consolidació d'aliances amb:	Desig de noves aliances amb:
Violències masclistes	Violències masclistes Drets humans	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Cures
Cultura	Cultura Violències masclistes Educació i lleure Atenció social i comunitària	Drets humans Tecnologia Comunicació Cures
Drets humans	Drets humans Violències masclistes	Comunicació Cultura Economia, mercat de treball i emprenedoria Cures
Educació i lleure	Educació i lleure Violències masclistes	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Cures
Salut	Salut Violències masclistes	Comunicació Cures
Atenció social i comunitària	Atenció social i comunitària Violències masclistes Drets humans Salut	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Cooperació i desenvolupament Cures
Comunicació	Violències masclistes Drets humans Atenció social i comunitària	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Cures
Cooperació i desenvolupament	Cooperació i desenvolupament Drets humans Violències masclistes	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Cures

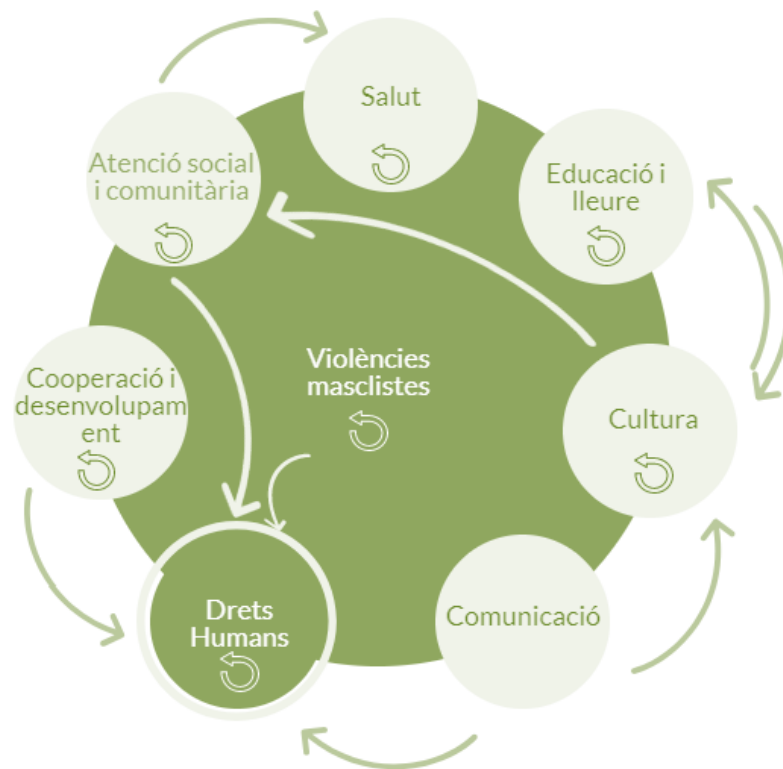
Per facilitar la lectura de les conclusions, s'han elaborat les infografies següents.

La il·lustració 7 representa les oportunitats de consolidació d'aliances, és a dir, quan hi ha una intensa col·laboració real i desitjada entre dos àmbits de treball. Els cercles corresponen a cada àmbit de treball. Les fletxes representen les preferències d'aliances entre àmbits i/o dins el mateix àmbit. A la infografia es mostren en color granat els àmbits preferits per a la consolidació d'aliances.

Així doncs, l'àmbit de les violències masclistes és preferit per tots els àmbits de treball a l'hora d'establir aliances. El següent àmbit amb més oportunitats d'aliances és el de drets humans, desitjat per cinc àmbits de treball.

L'interès per establir més aliances dins dels propis àmbits és la constant per part de la gran majoria d'entitats, excepte en el cas de les organitzacions que treballen en comunicació; per això, tots els cercles excepte el de la comunicació es representen amb una fletxa interna.

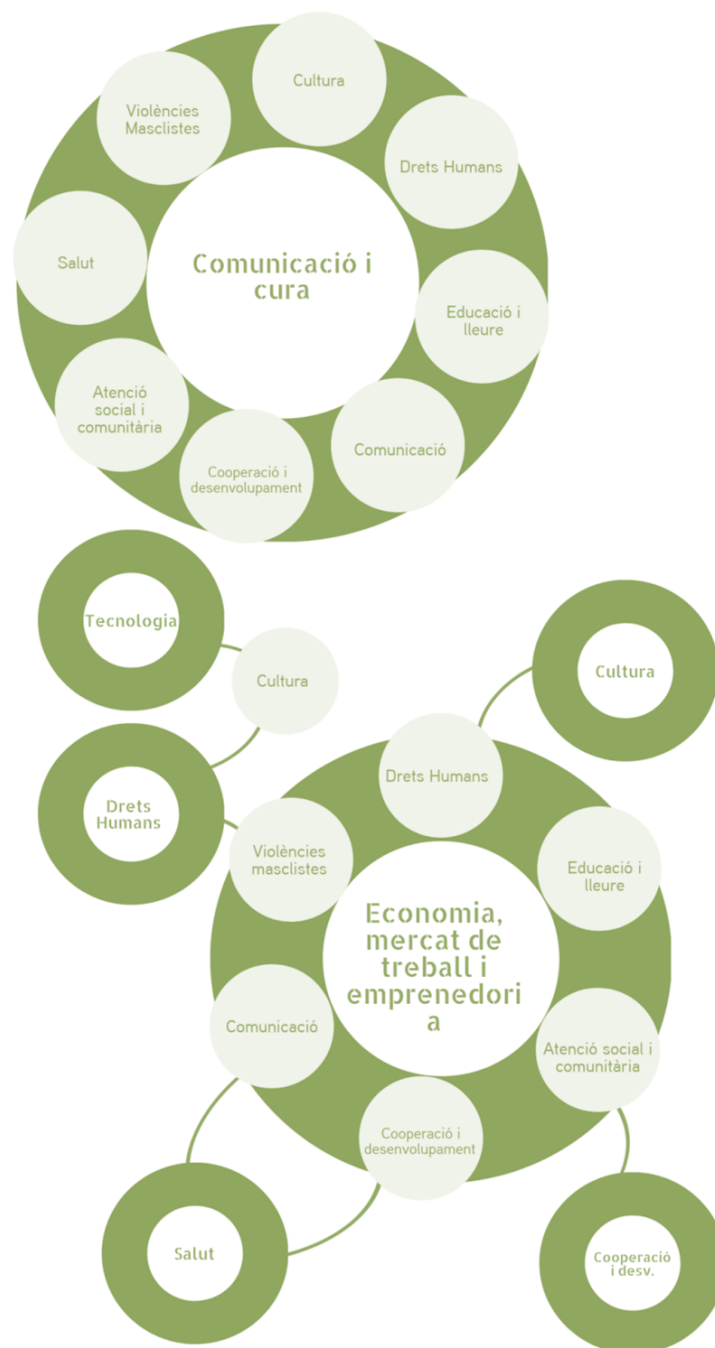
Il·lustració 7: Oportunitats de consolidació d'aliances entre àmbits de treball

Les possibles oportunitats de creació de noves aliances entre entitats de diferents àmbits de treball, com queda palès a la il·lustració 8, es donen en la comunicació i la cura, que són els àmbits preferits unànimement per establir noves aliances. Els dos àmbits aglutinen poques aliances actualment, però desperten un ampli desig de col·laboracions.

Un altre àmbit que representa una bona oportunitat per fomentar les aliances és el de l'economia, mercat de treball i emprenedoria, que és l'escollit per les entitats dels drets humans, l'educació i el lleure, l'atenció social i comunitària, la cooperació i desenvolupament, la comunicació i les violències masclistes. De manera més residual apareixen oportunitats per treballar àmbits com els drets humans, la salut, la cultura, la cooperació i el desenvolupament o la tecnologia.

Il·lustració 8: Oportunitats de noves aliances

5.5. Tipus d'aliances

Quan les entitats col·laboren entre si estableixen diferents maneres de fer-ho. En el marc d'aquest estudi, s'han categoritzat set tipus diferents de col·laboracions:

Tipus d'aliances

Participació en projectes comuns: es comparteixen un o més projectes i hi ha corresponsabilitat en la seva execució.

Creació i participació en espais de reflexió conjunta: participació activa en espais de debat i reflexió que siguin generadors de coneixements.

Intercanvi d'informació: facilitar i rebre informació entre entitats sobre agendes, activitats, projectes, finançament, col·laboracions i formacions.

Generació d'estratègies d'acció i incidència política: planificar conjuntament eines, projectes i mitjans per aconseguir el compromís de les agendes polítiques.

Derivació de persones: compartir la informació en relació amb una persona perquè un altre servei/entitat pugui atendre-la i fer-ne un seguiment posterior.

Consultes per a la millora: demandes d'assessorament i informació a altres organitzacions per millorar la pròpia actuació.

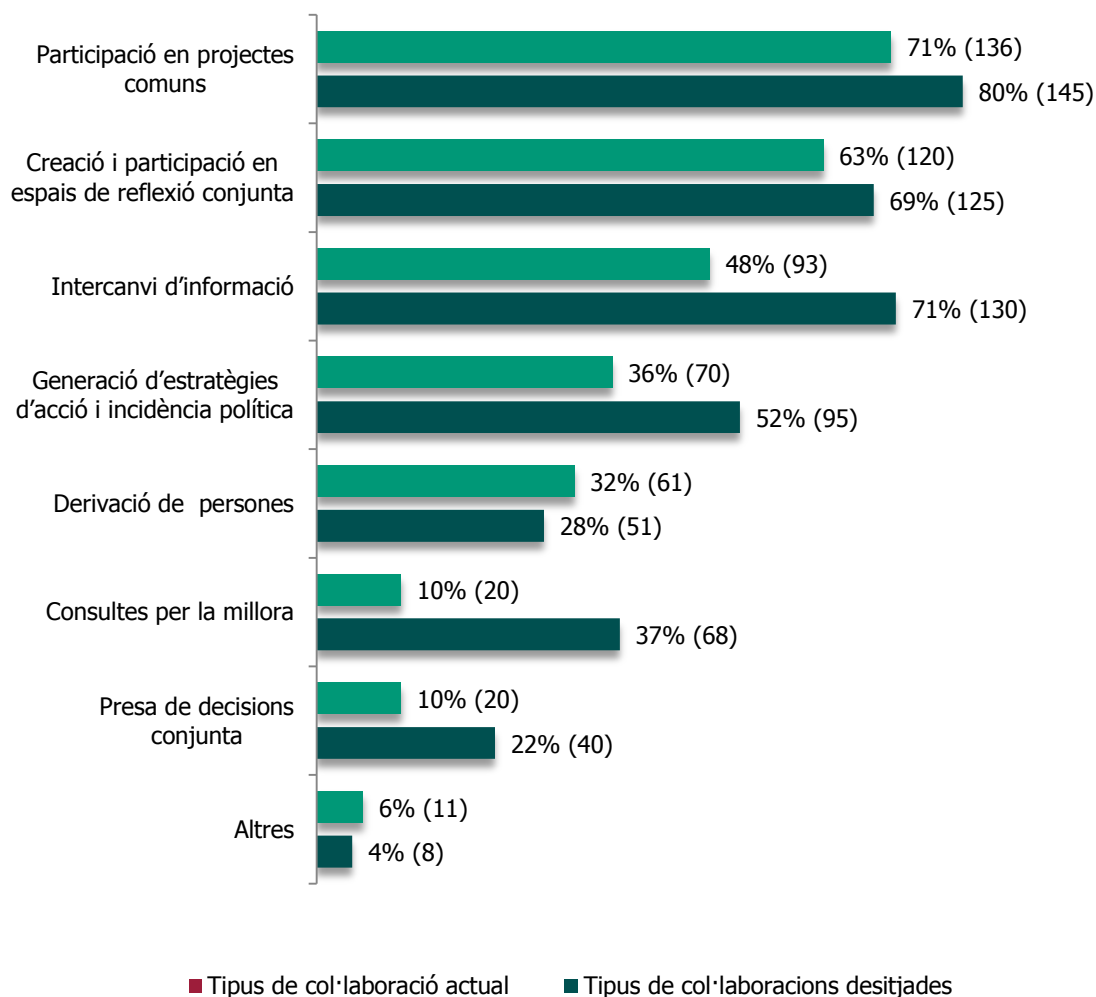
Presa de decisions conjunta: participar al costat d'altres entitats i grups en la decisió vers un projecte, problema, estratègia, pla, etc., de manera compartida i vinculant.

El gràfic següent compara els tipus de col·laboració que duen a terme les entitats entre si amb els tipus de col·laboració desitjada. La participació en projectes comuns, la creació i participació en espais de reflexió conjunta i l'intercanvi d'informació són les formes més freqüents, per aquest ordre, en què es concreten aquestes aliances. Aquestes tres també són les formes de col·laboració més desitjades.

Les principals oportunitats de millorar les formes en què es donen les aliances entre entitats són l'establiment de col·laboracions per a la incidència política i les consultes per a la millora. Les dues formes de col·laboració desperten desig i estan poc utilitzades en les aliances establertes.

L'anàlisi dels literals de la categoria "Altres" mostra com també hi ha formes col·laboratives basades en l'enfortiment de les organitzacions o en la presentació conjunta de les organitzacions en jornades i festivals.

Gràfic 31: Comparativa entre el tipus de col·laboració actual i el tipus de col·laboració desitjada (percentatge i nombres absoluts)

També s'ha analitzat quines són les dinàmiques de col·laboració actuals i desitjades segons l'àmbit de treball de les entitats,⁴ però s'ha vist que els patrons que es dibuixen per a les entitats dels diferents àmbits de treball són molt similars i segueixen les mateixes pautes, que són les següents: tots els àmbits estableixen més col·laboracions i desitgen establir-ne més basades en la participació en projectes comuns i la creació i participació en espais de reflexió conjunta. A més, les principals oportunitats per ampliar formes d'aliances són l'intercanvi d'informació i les consultes per a la millora.

Fins aquí s'han presentat les dades que analitzen la col·laboració de les entitats entre si. El bloc següent presenta dades sobre la participació de les organitzacions en diferents espais, així com els reptes i les oportunitats que es plantegen en relació amb la participació.

⁴ A causa de la poca rellevància de les diferències, s'ha optat per no afegir els gràfics de cadascun dels àmbits.

06

6. Espais de participació

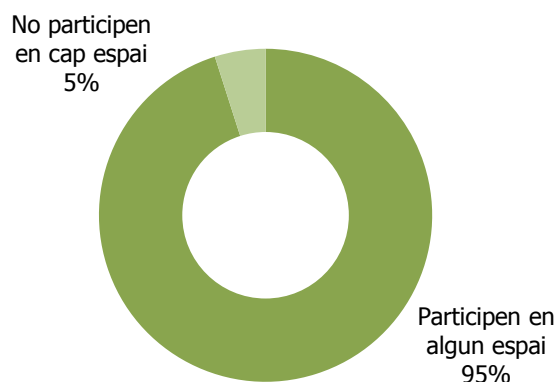
6.1. Fotografia de la participació a la ciutat de Barcelona

Les entitats i els grups, més enllà de mantenir relacions de col·laboració bilaterals amb altres entitats i grups, sovint també formen part d'espais de participació més o menys formals. Aquest apartat analitza en quins espais participen les organitzacions de dones i feministes de la ciutat de Barcelona i de quines maneres ho fan.

En el marc d'aquest estudi, s'entén com a espai de participació institucional "un dels canals de participació que permet la intervenció ciutadana en els processos de presa de decisions polítiques (que afecten tothom), per millorar el funcionament dels serveis públics a partir de l'atenta i contínua mirada de la ciutadania que els utilitza i facilitar l'organització comunitària com a mitjà efectiu d'intervenció en el que és col·lectiu" (Ajuntament de Barcelona, 2017). D'altra banda, hi ha espais de participació no institucionals, els quals no estan liderats per l'Administració pública.

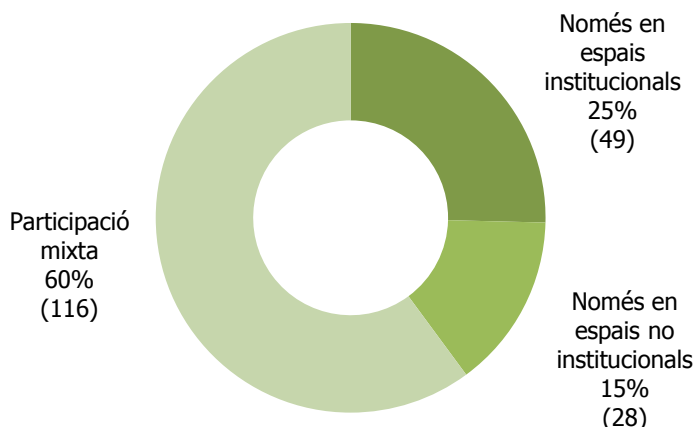
En primer lloc, és important dimensionar el percentatge d'entitats i grups presents en espais de participació. Com mostra el gràfic següent, un 95% de les organitzacions està present en algun espai de participació, i només un 5% reconeix que no forma part de cap, la qual cosa dibuixa un mapa en què gairebé totes les organitzacions estan presents en algun espai de participació.

Gràfic 32: Presència d'entitats i grups feministes i de dones en espais de participació (percentatge)

Tal com s'ha apuntat anteriorment, hi ha espais de participació institucional i espais de participació no institucional. A fi de conèixer millor la realitat de la participació de les entitats, és interessant conèixer quantes d'aquestes participen en espais institucionals, quantes en espais no institucionals i quantes participen en ambdós tipus d'espais. Així, si s'observa el gràfic següent, es veu com la majoria d'entitats participen tant en espais institucionals com en espais no institucionals. A més, quan s'observen els resultats, destaca que la participació només en espais institucionals és més freqüent que la participació només en espais no institucionals. Així doncs, d'acord amb aquests resultats seria recomanable fomentar la participació en espais no institucionals.

Gràfic 33: Participació en espais institucionals i no institucionals de les organitzacions (percentatge i nombres absoluts)

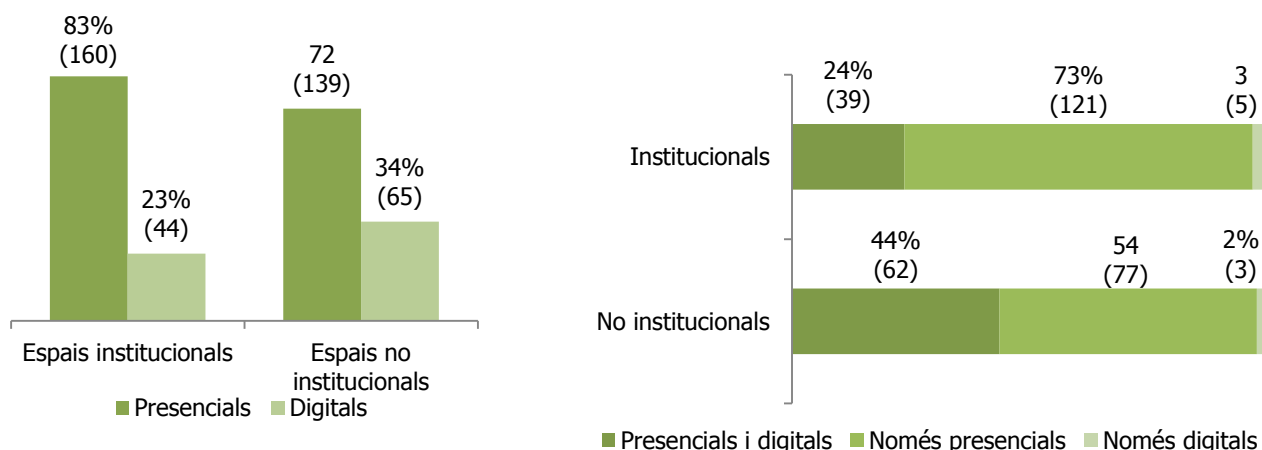

Una altra característica important en relació amb la participació de les entitats és si aquesta és presencial o bé digital. En aquest apartat, s'ha creuat la participació presencial i la digital amb les categories de "participació en espais institucionals" i "participació en espais no institucionals".

Tal com s'observa en els gràfics següents, la participació digital és baixa en general, però és més alta en els espais no institucionals. D'altra banda, les organitzacions que participen només en espais digitals, tant institucionals com no institucionals, són encara molt minoritàries i representen només entre un 2% i un 3%, respectivament. Pel que fa a la participació presencial, és especialment important en els espais institucionals, en què representa el 73% dels casos.

En definitiva, els espais no institucionals sembla que ofereixen més possibilitats per a la participació digital que no pas els espais institucionals, en què la participació és principalment presencial. Tot i així, quan hi ha participació digital gairebé sempre és de manera complementària a la participació presencial.

Gràfic 34: Distribució de la forma de participació en espais institucionals i no institucionals (percentatge i nombres absoluts)

6.2. Realitat de la participació institucional vs la no institucional

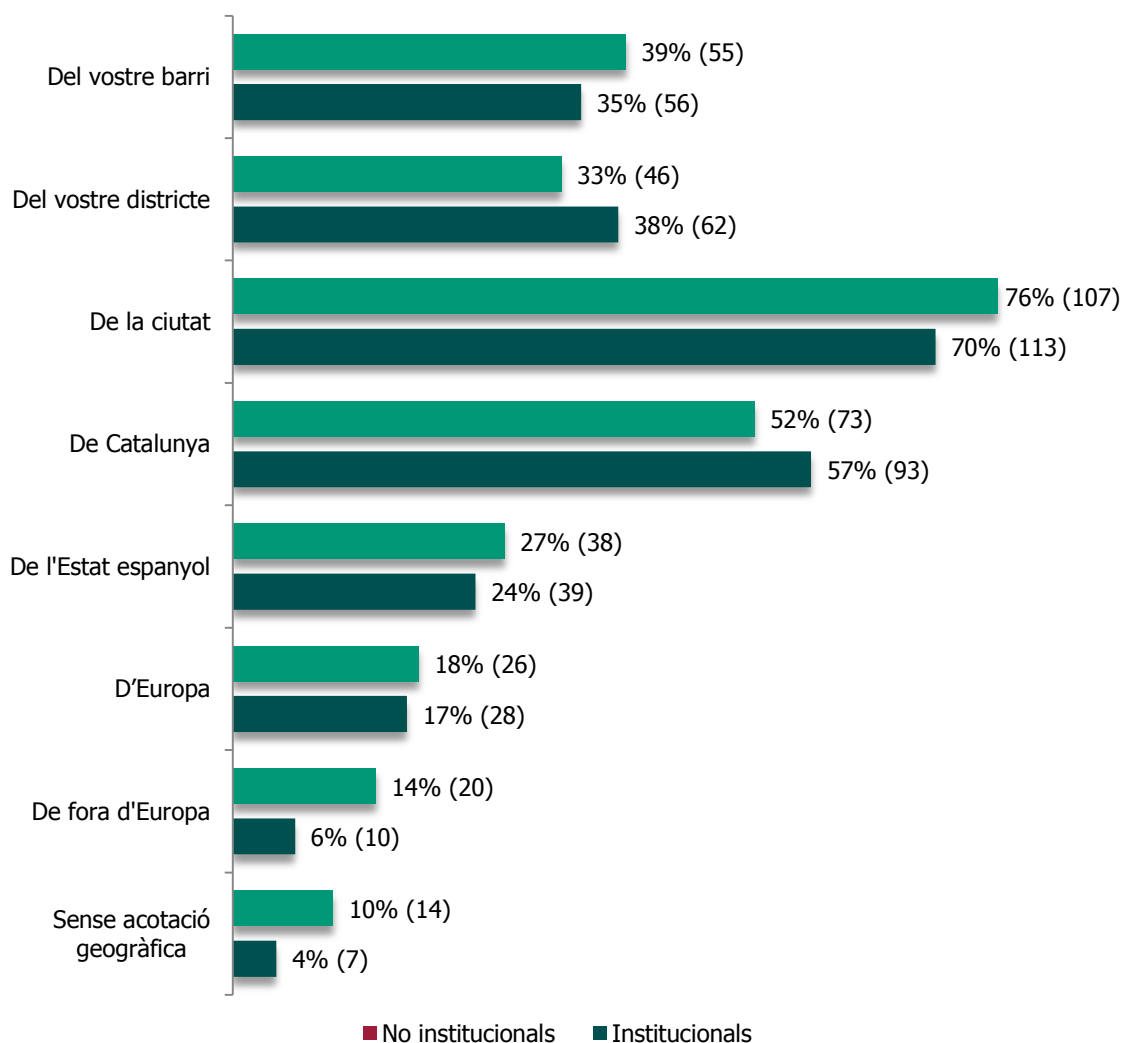
Aquest apartat presenta els resultats comparatius sobre la realitat de les entitats i els grups que participen en espais institucionals i la de les que participen en espais no institucionals. Per fer-ho, s'han creuat les variables de participació institucional / no institucional amb les categories d'àmbit geogràfic de la participació, accions col·laboratives de la participació, resposta a les necessitats de la participació, voluntat d'estar presents en espais de participació i obstacles a la participació.

6.2.1. Àmbit geogràfic de la participació

Tal com s'ha dit, en primer lloc s'han creuat les variables de participació institucional / no institucional amb la categoria d'àmbit geogràfic dels espais de participació.

Com mostra el gràfic següent, els espais de participació tant institucional com no institucional funcionen sobretot en l'àmbit de ciutat i, en segon lloc, en l'àmbit de Catalunya, amb diferències molt poc rellevants entre els dos tipus d'espais de participació.

Gràfic 35: Àmbit geogràfic dels espais de participació no institucionals i institucionals (percentatge i nombres absoluts)

És significatiu que en l'àmbit europeu i internacional la participació sigui només d'entre el 6% i el 18% d'organitzacions, quan moltes més entitats tenen aliances en aquests àmbits i interès per ampliar-les. Es pot dir que les col·laboracions existents i desitjades en l'àmbit europeu i internacional no es tradueixen després en nivells equivalents de participació en espais europeus i internacionals. Aquests resultats obren una oportunitat per estimular la presència de les organitzacions feministes en espais de participació internacionals o europeus.

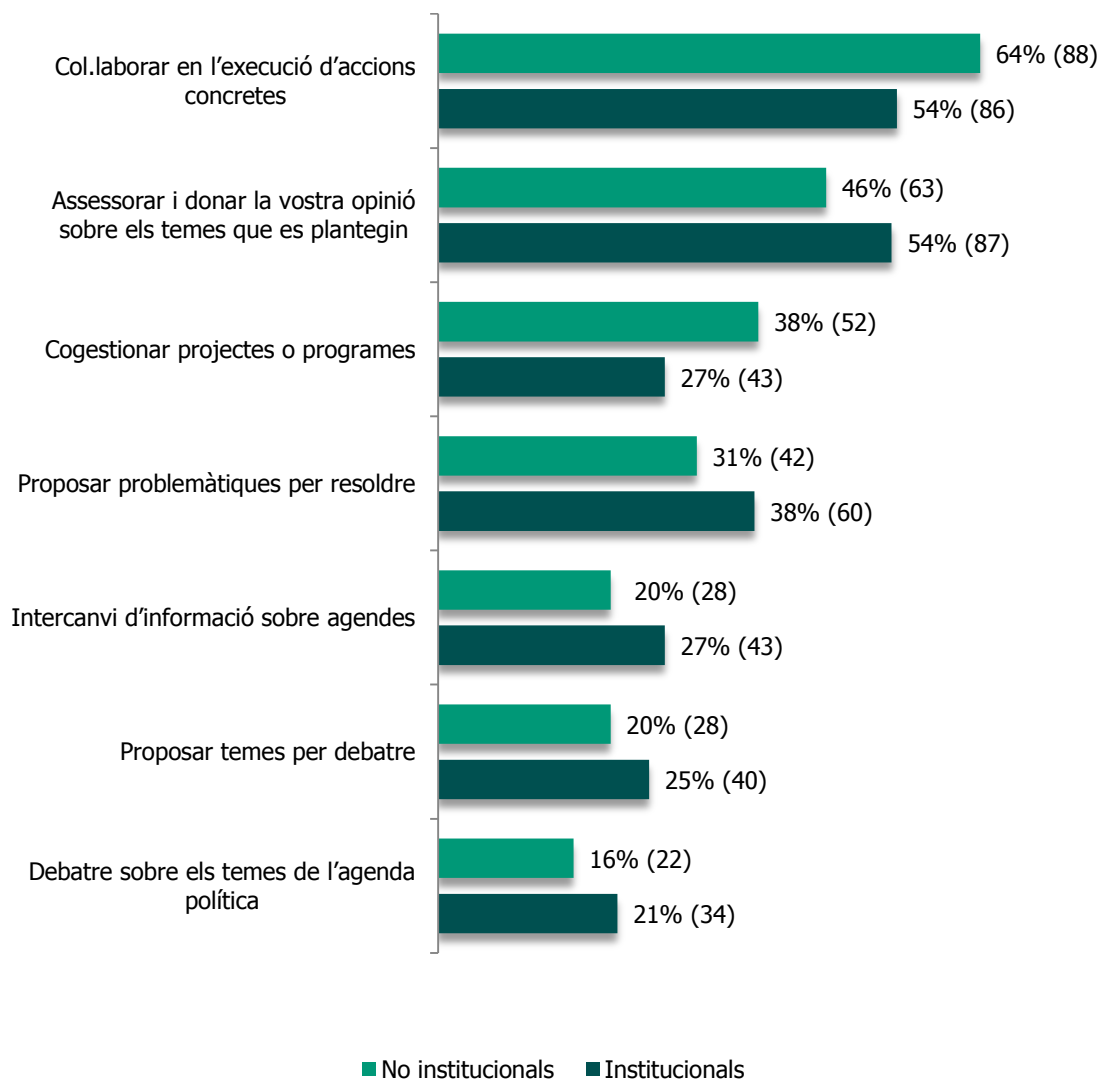
6.2.2. Accions col·laboratives de la participació

Les accions col·laboratives que duen a terme més entitats i grups en espais de participació són les col·laboracions en l'execució d'accions concretes, i l'assessorament i opinió sobre els temes que es plantegin. En canvi, debatre sobre temes de l'agenda política o proposar temes per debatre són les opcions que menys entitats i grups duen a terme.

Si es comparen els tipus d'accions que es porten a terme en el marc dels espais institucionals i en el marc dels espais no institucionals, s'observa com, pel que fa a les accions que impliquen més poder decisor i corresponsabilitat, com serien la cogestió de projectes o programes o la col·laboració en l'execució d'accions concretes, les porten més a terme les entitats que participen en espais no institucionals. En canvi, en accions de caire més consultiu, d'assessorament o intercanvi d'informació, com serien l'assessorament i opinió sobre temes concrets, proposar problemàtiques per resoldre, l'intercanvi d'informació sobre agendes, proposar temes per debatre o debatre sobre els temes de l'agenda política, hi predominen les entitats que participen d'aquesta manera en espais institucionals.

Aquests resultats poden apuntar al fet que els espais institucionals tendeixen més a aplicar un model de participació descendent o *top-down*, i els espais no institucionals tendeixen més a aplicar un model ascendent o *bottom-up*.

Gràfic 36: Accions col·laboratives que es duen a terme en els espais de participació no institucionals i institucionals (percentatge i nombres absoluts)

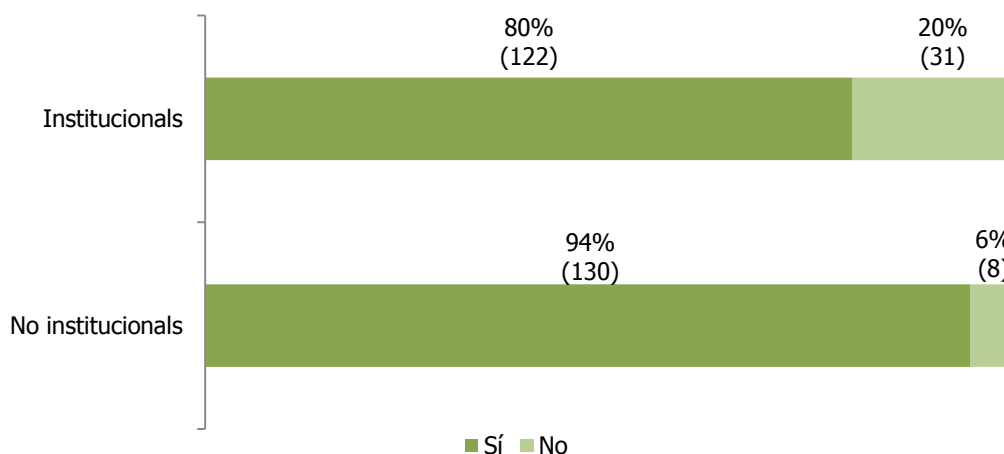

6.2.3. Satisfacció amb la participació

La major part de les entitats i grups presents en espais de participació estan satisfetes amb la participació i reconeixen que aquesta respon a les seves necessitats. Ara bé, la distribució és lleugerament diferent segons si es tracta d'espais institucionals o no institucionals. Així, el 80% de les organitzacions vinculades a espais de participació institucional reconeixen que aquests espais responen a les seves necessitats. Aquesta xifra augmenta fins al 94% quan es tracta de les organitzacions que participen en espais no institucionals.

Així doncs, la participació institucional i no institucional és important i es valora positivament malgrat les dificultats que s'analitzen més endavant. És per això que s'ha de continuar fomentant aquesta participació, perquè és ben acollida i valorada per les entitats.

Gràfic 37: Consideració de si la participació respon a les necessitats de les entitats en els espais institucionals i no institucionals (percentatge i nombres absoluts)

S'ha preguntat què caldria millorar a les entitats i els grups que perceben que la participació no respon a les seves necessitats, i les respostes són força diferents segons si es tracta d'espais institucionals o no institucionals.

En el cas dels espais no institucionals, les organitzacions creuen que caldria millorar la resolució de conflictes, la quantitat i diversitat de persones a les quals s'arriba, la transparència de les decisions, els lideratges personals (s'haurien de reduir) i la remuneració.

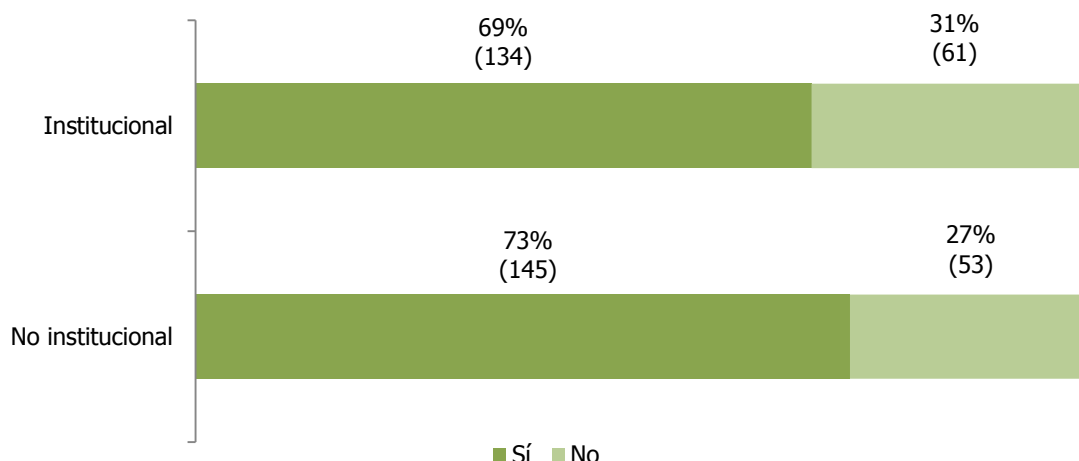
En el cas dels espais institucionals, les organitzacions destaquen com a aspectes millorables l'agenda que marca els temes que es debaten, que segons algunes d'elles s'hauria de crear conjuntament perquè l'agenda institucional no es correspon amb la pròpia. Un altre dels aspectes per millorar més recurrents ha estat el caràcter vinculant de les propostes, de les decisions i dels espais, i la capacitat executiva d'aquests. També, alguna de les entitats creu que caldria permetre fer propostes i adquirir compromisos que tinguessin un seguiment. Altres aspectes que han aparegut en les propostes són la millora dels canals de comunicació i de l'accés a la informació, així com que es presti més atenció a les necessitats de les entitats. Finalment, s'ha detectat que alguna de les organitzacions té por a l'assimilació del moviment feminista per part de la institució. Aquestes serien, en conjunt, les principals propostes de millora que fan les entitats als espais institucionals i no institucionals.

Cal destacar que algunes de les propostes de millora que han fet les organitzacions coincideixen amb les principals crítiques de les entitats sobre el funcionament dels consells de dones que recollia Alba Alonso (2017) al seu informe. Concretament, les crítiques que es repeteixen són les que fan referència al fet que l'agenda estigui marcada per la institució, la falta de temps per participar-hi i la manca de caràcter deliberatiu o decisorí dels espais.

Més enllà de la satisfacció de necessitats percebuda amb relació a la participació, també s'ha preguntat pel desig de les entitats d'ampliar la seva participació. Com mostra el gràfic, la majoria d'entitats i grups afirmen que sí que voldrien ser presents en algun espai de participació més. Tanmateix, si es desglossen les dades per espais de participació institucionals i no institucionals, s'observa com la voluntat de ser presents en espais de participació institucionals és 4 punts inferior a la voluntat de ser presents en espais de participació no institucional, i totes dues són altes: el 69% de les entitats voldrien ampliar la participació en espais institucional, i el 73% de les entitats i els grups voldrien ampliar-la en espais no institucionals.

En definitiva, es pot afirmar que hi ha més predisposició a participar en espais no institucionals que institucionals, tot i que en ambdós casos hi ha voluntat de ser-hi presents. Aquests resultats obren l'oportunitat per ampliar els espais de participació, ja que hi ha voluntat i motivació per col·laborar amb altres organitzacions en el marc dels espais de participació.

Gràfic 38: Desig d'ampliació de la participació en espais institucionals i no institucionals (percentatge i nombres absoluts)

6.2.4. Barreres a la participació

Malgrat la voluntat de ser presents en algun espai de participació, hi ha barreres o obstacles que poden arribar a impedir la participació. A continuació es presenten quines són les principals barreres⁵ apuntades per les mateixes entitats i grups.

Barreres a la participació

Excés d'òrgans de participació i saturació de les entitats: l'elevat nombre d'òrgans de participació satura les entitats.

Desconeixement de l'existència de vies de participació: les entitats i els grups no tenen identificats els canals de participació com són els òrgans o espais de participació.

Baix nivell de flexibilitat i agilitat dels organismes: els òrgans de participació són lents i força rígids i s'adapten poc a les necessitats de les organitzacions, com podrien ser horari, espais per fer les reunions, temes per tractar...

Falta de coordinació vertical i horitzontal: manca de coordinació d'òrgans amb els seus homòlegs de districte o ciutat i entre diferents òrgans de ciutat i de districte.

Baix nivell deliberatiu i decisor de la participació: poc impacte de les decisions preses en òrgans de participació sobre els òrgans de decisió de l'Ajuntament i nivells baixos de deliberació en els òrgans.

Escassa rotació de les persones representants de les entitats: les participants tendeixen a ser sempre les mateixes, i les organitzacions tenen dificultats per renovar les persones participants.

Falta de retorn de la informació: la comunicació d'informació per part de qui lidera els òrgans de participació a les entitats participants té mancances respecte a la devolució d'informació.

Manca de temps: la falta de temps de les persones que integren les organitzacions, siguin o no assalariades, per poder tenir presència en espais de participació.

⁵ Les diferents categories que formen les barreres s'han basat en les debilitats que Alba Alonso (2017, p. 44) especifica en el seu informe *Movimiento feminista y gobierno de la ciudad*. La definició de les categories, però, s'ha extret de l'informe *Diagnòstic dels òrgans i mecanismes formals de participació de l'Ajuntament de Barcelona* (2009), font original de la qual sorgeixen les categories.

En general, la barrera amb la qual s'identifiquen més organitzacions és l'excés d'òrgans de participació i la saturació de les entitats, reconeguda per gairebé la meitat de les organitzacions. El desconeixement de l'existència de vies de participació també hi té un pes rellevant, ja que aglutina entre el 37% i el 38% de les respostes.

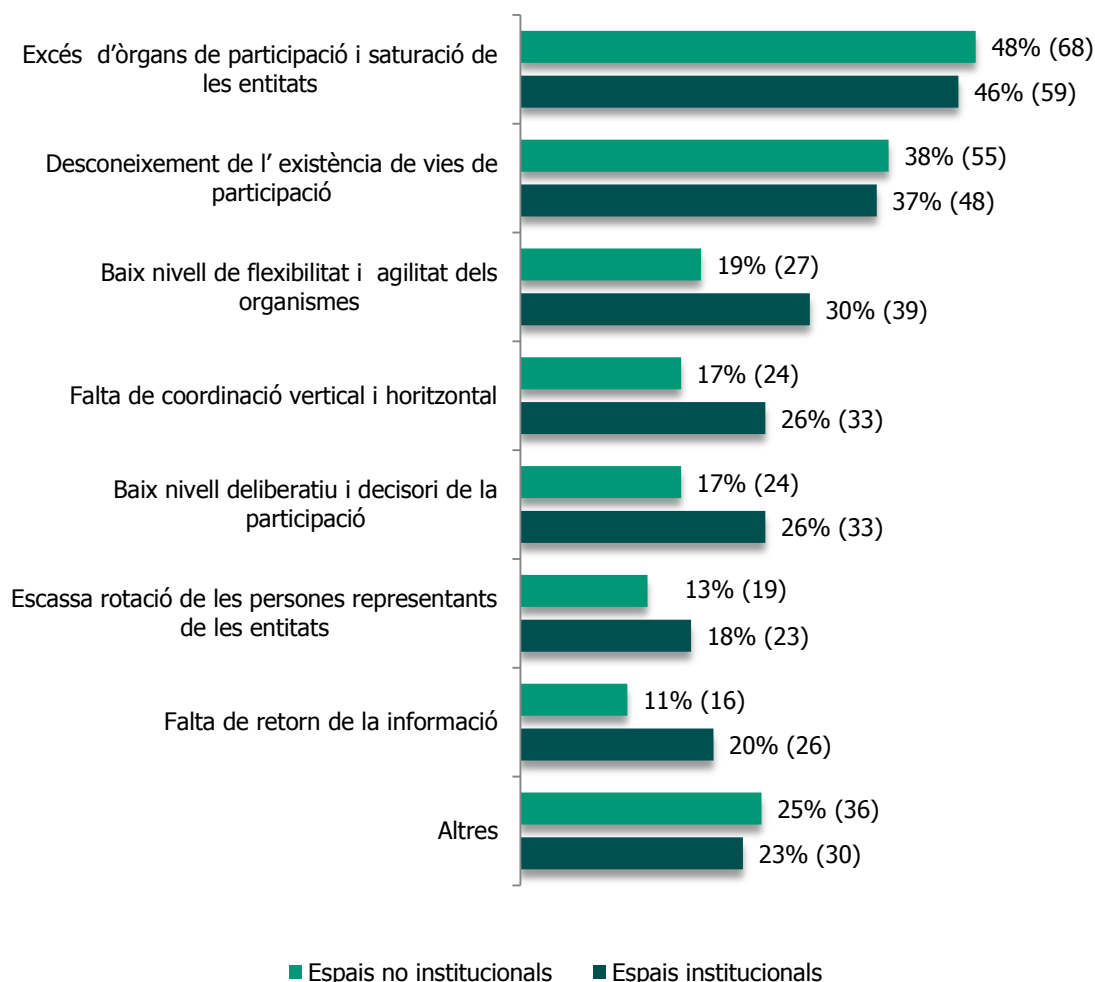
Quan es comparen les barreres a la participació entre els espais institucionals i no institucionals, les principals diferències es localitzen en barreres com el baix nivell de flexibilitat i agilitat dels organismes. Així, el baix nivell de flexibilitat i agilitat dels organismes és percebut com una barrera un 11% més en els espais institucionals.

També s'observen diferències en les opcions "Falta de coordinació vertical i horitzontal", "Baix nivell deliberatiu i decisor de la participació" i "Falta de retorn de la informació", totes tres amb més presència en els espais institucionals.

L'anàlisi qualitativa de les respostes a la categoria "Altres" mostra que la falta de temps és l'element més present tant en espais institucionals com no institucionals. A més, en espais institucionals també apareixen la manca de contrapartides, la falta de poder decisor i la manca de recursos humans. En espais no institucionals també hi apareixen elements com la falta de persones que puguin participar-hi i la falta de recursos propis.

En les preguntes obertes i els comentaris finals del qüestionari, algunes de les entitats i grups han esmentat idees i demandes vinculades amb els obstacles a la participació que s'ha cregut interessant compartir en aquest apartat. Entre aquestes, n'hi ha que escriuen: "Voler participar no vol dir que hi haguem [sic] de participar, el temps i els recursos són molt escassos i la major part de vegades la participació es fa a costa de la precarietat de les seves integrants". En aquest cas, no només es fa referència a la manca de recursos de temps i humans, sinó a les implicacions que la participació pot arribar a tenir en la precarietat laboral. Altres entitats insisteixen que "ser pluriocupades fa que no tinguem temps per participar ni per a la incidència i la implicació que voldríem". Tots dos exemples mostren com, en alguns casos, la participació pot implicar més precarietat, jornades laborals més llargues o múltiples jornades (laboral, activista, domèstica...); tots aquests aspectes s'han de tenir en compte a l'hora de promoure una participació amb perspectiva de gènere.

Gràfic 39: Obstacles que impedeixen ser presents en més espais de participació no institucionals (percentatge i nombres absoluts)

6.3. Relació amb l'Ajuntament de Barcelona

Aquest apartat analitza la relació de les entitats i grups feministes i de dones de Barcelona amb l'Ajuntament. Primerament, es presenten les dades sobre el coneixement i l'ús que les organitzacions fan de la plataforma Decidim Barcelona i, després, es presenten els àmbits que desperten interès vinculats al Pla de justícia de gènere i al Pla per la diversitat sexual i de gènere.

6.3.1. L'experiència de la plataforma Decidim Barcelona

Una de les plataformes de participació institucional articulada per l'Ajuntament de Barcelona és la plataforma Decidim Barcelona,⁶ i és per això que es va preguntar sobre el seu coneixement i ús.

Com mostra el gràfic següent, un 42% de les entitats i grups de la mostra afirmen que coneixen la plataforma Decidim Barcelona.

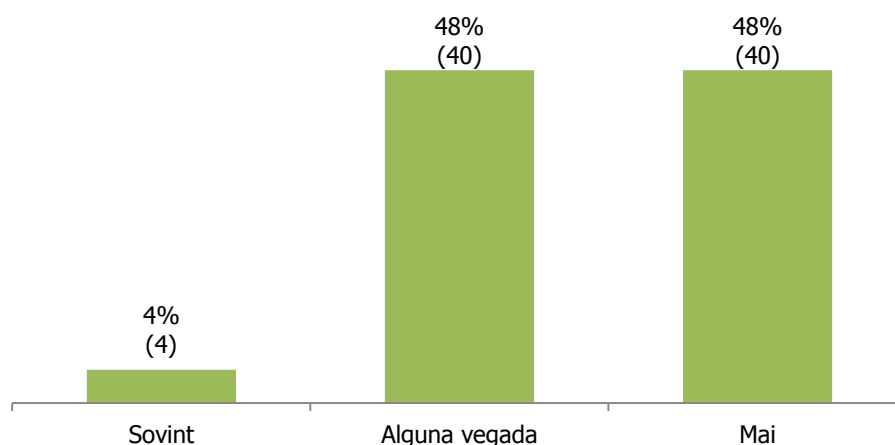
⁶ La plataforma Decidim Barcelona és la plataforma digital de participació de l'Ajuntament de Barcelona per construir una ciutat més democràtica. Un espai de referència per construir una ciutat oberta, transparent, col·laborativa i amb el protagonisme de qui l'habita. Per a més informació, consulteu l'enllaç següent <https://www.decidim.barcelona/>.

Gràfic 40: Coneixement de la plataforma Decidim Barcelona (percentatge)

Del 42% d'entitats que sí que la coneixen, només un 4% la utilitza sovint, un 48% afirma que l'ha usat alguna vegada, i un altre 48% afirma que no l'ha utilitzat mai. Aquestes dades poden ser útils per al seguiment que l'Ajuntament fa de l'ús d'aquesta eina.

Gràfic 41: Freqüència d'ús de la plataforma Decidim Barcelona (percentatge i nombres absoluts)

6.3.2. Interès per participar en àmbits del Pla de justícia de gènere i el Pla per la diversitat sexual i de gènere

Una de les qüestions clau pel que fa a la participació de les entitats de dones i feministes de la ciutat de Barcelona és poder conèixer quin rol tenen, i quin rol poden tenir, en l'elaboració de les polítiques de gènere de la ciutat. Amb aquest objectiu, el qüestionari contenia dues preguntes sobre l'interès de les entitats de dones i feministes de Barcelona per participar en els eixos temàtics que inclouen el Pla de justícia de gènere 2016-2020 i el Pla per la diversitat sexual i de gènere 2016-2020. Cal tenir en compte que les preguntes eren multiresposta i, per tant, les respostes no eren excloents.

Pel que fa al Pla de justícia de gènere, l'eix que ha generat més interès ha estat el de "Vides lliures de violències", opció escollida per la meitat de les organitzacions participants. Aquest resultat no és gens estrany si es té en compte que, com ja s'ha comentat anteriorment, l'àmbit de treball més freqüent de les entitats, l'àmbit on més es col·labora i l'àmbit on més es desitja ampliar la col·laboració és, precisament, l'àmbit de les violències masclistes. A continuació, un 42% de les entitats i grups mostren interès per participar en l'eix "Drets sexuals i reproductius", i un 40% de les organitzacions ho voldrien fer en l'eix "Lluita contra la feminització de la pobresa i la precarietat".

El gràfic següent també recull l'interès de les entitats per la resta d'àmbits del Pla de justícia de gènere.

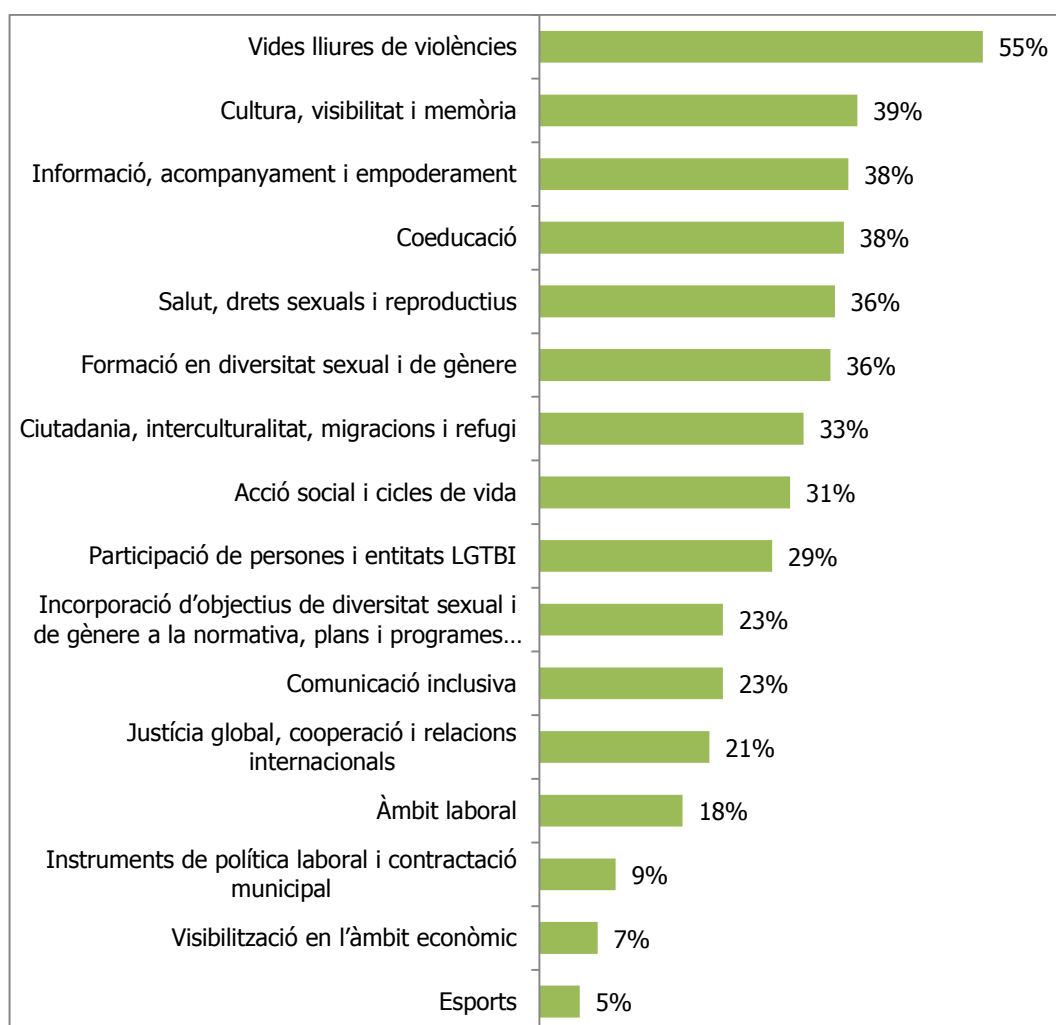
Gràfic 42: Àmbits del Pla de justícia de gènere 2016-2020, de l'Ajuntament de Barcelona, en què els agradaria participar (percentatge)

Pel que fa al Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere, es repeteix l'interès majoritari de participació en l'eix de "Vides lliures de violències". En segon lloc, un 39% d'organitzacions estaria interessada a participar en l'eix "Cultura, visibilitat i memòria", un 38% ho voldria fer en l'eix "Informació, acompanyament i empoderament" i, finalment, destaca un altre 38% en l'eix "Coeducació".

Per contra, "Esports" ha estat, un cop més, l'opció menys escollida, seguida per "Visibilització en l'àmbit econòmic".

Gràfic 43: Àmbits del Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere, 2016-2020, de l'Ajuntament de Barcelona, en què els agradaria participar (percentatge)

Al llarg dels capítols 5 i 6 ha quedat palès que àmbits com l'esport, l'ecologia i l'habitatge o la tecnologia són poc ocupats per les entitats que treballen per la igualtat de gènere. Gairebé no hi ha entitats que hi treballin, no hi estableixen aliances, no tenen desig d'establir-ne i no desperten interès dins dels plans municipals. A banda de ser, majoritàriament, àmbits molt masculinitzats, també són àmbits que s'han incorporat recentment als feminismes i que, per tant, encara no són prou coneguts ni valorats per les entitats. Cal que l'Ajuntament promogui el coneixement d'aquests àmbits, així com la relació que tenen amb la resta d'àmbits, i que s'entengui el valor fonamental que tenen per a la transversalització efectiva del gènere. Així s'aniran despertant interessos i aliances noves. Aquest és, per tant, un altre repte de l'Ajuntament de Barcelona.

07

7. Conclusions

7.1. Característiques de les organitzacions participants

- El teixit d'organitzacions feministes i de dones de Barcelona analitzat és un teixit jove; de fet, és molt més jove que el conjunt d'entitats de la ciutat de Barcelona. Concretament, el 61% del teixit feminista d'entitats analitzat es va fundar a partir del 2001, mentre que només el 35% del conjunt d'entitats de Barcelona es va constituir a partir d'aquest any.
- El 81% de les organitzacions tenen personalitat jurídica pròpia, i la forma més utilitzada és la d'associació, la qual representa el 72% de les organitzacions amb figura jurídica pròpia.
- El 63% de les entitats que no estan legalment constituïdes s'autoidentifiquen com a col·lectiu o grup.
- Tres quarts parts de les organitzacions tenen una adreça física a la ciutat. És rellevant, però, que el 27% d'entitats i grups no en tinguin. Coincideix que la majoria d'organitzacions sense adreça física no tenen personalitat jurídica.
- La meitat de les entitats i grups de la mostra es concentra a Ciutat Vella i l'Eixample, concentració que es correspon amb la distribució territorial del conjunt d'organitzacions no lucratives de la ciutat. El Raval és el barri amb més entitats i grups, concretament amb 16 entitats.
- Les organitzacions de dones i feministes de Barcelona són relativament petites: un 20% tenen entre 1 i 5 persones; un 23% en tenen entre 6 i 10, i un 13% entre 11 i 20.
- La meitat de les organitzacions feministes estan formades per persones no assalariades i es mantenen amb el treball voluntari o extern. En general, s'observa com les entitats formades només per persones assalariades són les que tenen equips més petits (el 71% tenen entre 1 i 5 persones). Això permet deduir que les entitats més professionalitzades són també les més petites. Això es podria explicar pel fet que la major part d'entitats de la mostra són associacions i que, per tant, la majoria de persones que les formen són sòcies i no equips professionals.
- Les entitats i grups de dones participants en aquest estudi tenen equips de treball més petits que el conjunt d'organitzacions de la ciutat, concretament 10 punts per sobre en els casos d'equips de fins a 10 persones remunerades.

- La majoria de les organitzacions feministes de Barcelona (84%) tenen més presència a les xarxes socials que el conjunt d'entitats de dones de tot Catalunya. El 87% tenen web o blog.
- L'àmbit geogràfic d'influència de la major part d'organitzacions és Catalunya, en un 68% dels casos, seguit per un 54% de les organitzacions que adrecen el seu treball a la ciutat de Barcelona. És interessant destacar que un 31% de les entitats treballa per tot l'Estat espanyol, un 23% ho fa en l'àmbit europeu i un 25% en l'àmbit internacional.
- Comparant els resultats amb els del conjunt d'organitzacions de Barcelona, s'observa com les organitzacions de dones i feministes que participen en l'estudi treballen més en l'àmbit municipal que la resta d'organitzacions generals de la ciutat (13 punts més que les organitzacions del Panoràmic 2015) i, per contra, treballen menys en l'àmbit internacional (9 punts menys que les organitzacions del Panoràmic 2015).
- L'àmbit de treball en el qual més de la meitat de les organitzacions feministes i de dones afirmen que treballen és el de les violències masclistes, amb el 56% dels casos, seguit pels àmbits cultural, amb el 46%, i dels drets humans, amb el 44% dels casos. Per contra, àmbits tradicionalment masculinitzats com l'esport o la tecnologia són els que menys ocupen les organitzacions, amb el 4% i el 8%, respectivament.
- No és gens estrany que l'àmbit en què més treballen les entitats sigui el de les violències masclistes, si es té en compte que aquestes són l'expressió més greu de les desigualtats de poder entre homes i dones, les que més han estat denunciades pel moviment feminista, i al voltant de les quals més s'han organitzat les entitats per actuar i pal·liar les mancances que històricament les administracions han demostrat en el seu abordatge. Un altre factor que també ha pogut estimular el creixement de les entitats dedicades a les violències masclistes és el finançament institucional cap aquesta línia de treball, que tant l'Administració local com la catalana han potenciat en els darrers 20 anys, d'una banda, a través de la creació de línies de subvencions i, de l'altra, a través de la política de subcontractació d'entitats especialitzades en violències masclistes per a la gestió dels serveis de dones especialitzats, política que actualment està revertint el consistori actual.
- El 84% de les organitzacions de dones i feministes de Barcelona porten a terme accions de sensibilització i divulgació, accions que impliquen una voluntat transformadora i pel canvi social.
- Al voltant d'un 44% de les organitzacions duen a terme accions d'atenció a persones, el mateix percentatge que fa accions de consultoria i formació i accions d'incidència política. També s'ha detectat que les entitats duen a terme accions d'apoderament o promouen microcrèdits.
- Les accions més freqüents entre les entitats que presten atenció a persones són proveir recursos socials, que aplega 55 entitats, seguit per l'atenció jurídica i l'atenció psicològica i psicoterapèutica, amb 45 i 44 organitzacions, respectivament.
- Les entitats dedicades a investigació i recerca i a incidència política són les que ofereixen serveis i activitats a un públic més ampli (un 61% i un 52%, respectivament, s'adrecen a "Dones, homes i LGTBIQA" i a "Dones i homes"), sense centrar-se exclusivament ni en dones ni en LGTBIQA. Les que presten atenció a persones són les que més s'especialitzen de manera exclusiva en l'atenció a dones i persones LGTBIQA (un 57% s'adrecen a "Només dones" i a "Dones i LGTBIQA").
- El teixit d'organitzacions que treballa per les dones i per la igualtat de gènere participant considera que ho fa des d'una posició feminista en un 86% dels casos, la qual cosa es valora molt positivament tenint en compte les pressions socials encara existents en contra dels feminismes.
- Només el 4% de les organitzacions que fan incidència política s'hi dediquen exclusivament. Aquesta dada apunta a la transversalitat i diversitat d'activitats de les entitats que fan incidència política.

- A la dècada dels vuitanta es funden un 5% més d'entitats d'incidència política que entitats de dones en general. Aquesta diferència es podria vincular a l'articulació formal de moviments que havien estat fent activisme anteriorment, durant la darrera etapa del franquisme i els inicis de la transició.
- Els àmbits més reivindicatius són els de les violències masclistes, els drets humans, la cooperació i el desenvolupament, i les cures. Aquests àmbits són aquells en els quals les entitats d'incidència política estan més sobrerrepresentades en comparació amb el conjunt de les entitats, amb diferències d'entre 13 i 16 punts.
- Les entitats que fan incidència política es consideren lleugerament més feministes que el conjunt d'entitats, amb una diferència del 6%. Mentre que un 86% del conjunt d'entitats s'autodefineixen com a feministes, la xifra augmenta fins al 92% quan es tracta d'entitats que fan incidència política.

Il·lustració 9: Perfil tipus de les entitats de dones i feministes de Barcelona

7.2. Aliances

Un 95% de les entitats tenen aliances amb altres entitats o grups, i un nombre destacat d'aquestes, un 37%, estableixen aliances amb més de 10 entitats. Aquest bon nivell d'aliances enforteix les entitats feministes, especialment si es té en compte que són, en general, entitats petites. Es pot afirmar que hi ha un alt grau de treball en xarxa des de les entitats feministes i de dones de la ciutat, la qual cosa en si mateixa ja és una bona pràctica feminista.

- La majoria d'entitats i grups tenen aliances en l'àmbit de ciutat, en un 65% dels casos, i de districte, en un 64%. És destacable, també, que el 45% de les organitzacions tenen aliances amb organitzacions de la resta de l'Estat espanyol, i que un 32% i un 20% en tenen en l'àmbit europeu i internacional, respectivament. Aquestes dades reflecteixen la importància i el valor de les aliances feministes també en l'àmbit estatal, europeu i internacional.
- El 68% d'organitzacions feministes i de dones tenen com a àmbit de treball Catalunya i, en consonància amb això, el 64% volen establir més aliances amb altres organitzacions que siguin també d'àmbit català.
- El 66% d'organitzacions volen ampliar aliances en l'àmbit de ciutat, malgrat que el 65% d'entitats ja tenen aliances en aquest mateix àmbit.
- La majoria d'entitats s'alien amb entitats que treballen en violències masclistes (43%), atenció social i comunitària (36%), educació i lleure (32%) i drets humans (32%), per aquest ordre.
- L'àmbit de les violències masclistes és l'àmbit de treball més representat en la mostra de l'estudi, l'àmbit amb què s'estableixen més aliances i l'àmbit amb què més aliances es volen establir. No són gens estranyes aquestes coincidències, ja que independentment de l'àmbit en què es treballi, si es fa amb dones o per a dones, sempre apareixen casos de violències masclistes que es detecten i que requereixen intervenció. Per això es necessiten i se cerquen aliances amb entitats que treballen violències masclistes o algunes especificitats de les violències masclistes.
- Un altre àmbit amb un alt interès d'aliances és el de drets humans, amb el 48% d'entitats interessades. Això té molt sentit si es té en compte que les entitats participants cada vegada estan treballant més des de l'enfocament dels drets humans: els drets humans de les dones i els drets humans de les persones LGTBIQA. Per tant, és coherent que necessitin aliances amb entitats especialitzades.
- El desig d'establir més aliances amb entitats sempre és més alt que la col·laboració real.
- Els àmbits de les violències masclistes i dels drets humans esdevenen els dos àmbits transversals d'interès de les organitzacions, amb el 58% i el 48% d'entitats que volen ampliar-hi la col·laboració.
- L'interès per establir més aliances dins dels propis àmbits és la constant per part de la gran majoria d'entitats, excepte en el cas de les organitzacions que treballen en l'àmbit de la comunicació.
- Les possibles oportunitats de creació de noves aliances es donen en els àmbits de la comunicació, la cura i l'economia, mercat de treball i emprenedoria. Aquests són àmbits en els quals actualment es col·labora poc, però que han despertat més interès a l'hora de pensar en futures aliances desitjades.
- En analitzar el desig d'aliances amb noves entitats segons els àmbits en què treballen les entitats participants, apareixen potencials aliances, que es resumeixen en la taula següent:

Taula 3. Potencials aliances entre entitats

Entitats que treballen en l'àmbit de:	Desig de consolidació d'aliances amb:	Desig de noves aliances amb:
Violències masclistes	Violències masclistes Drets humans	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Cures
Cultura	Cultura Violències masclistes Educació i lleure Atenció social i comunitària	Drets humans Tecnologia Comunicació Cures
Drets humans	Drets humans Violències masclistes	Comunicació Cultura Economia, mercat de treball i emprenedoria Cures
Educació i lleure	Educació i lleure Violències masclistes	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Cures
Salut	Salut Violències masclistes	Comunicació Cures
Atenció social i comunitària	Atenció social i comunitària Violències masclistes Drets humans Salut	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Cooperació i desenvolupament Cures
Comunicació	Violències masclistes Drets humans Atenció social i comunitària	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Cures
Cooperació i desenvolupament	Cooperació i desenvolupament Drets humans Violències masclistes	Comunicació Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Cures

- El 71% de les entitats, quan estableixen aliances, ho fan participant en projectes comuns, el 63% ho fan compartint espais de reflexió conjunta, i el 48% intercanvien informació. Aquestes són les formes més freqüents en què es concreten les aliances entre entitats. A més, aquests tipus d'accions són també les formes de col·laboració més desitjades.
- Les col·laboracions per a l'intercanvi d'informació i les consultes per a la millora són les dues formes col·laboratives que més desig de col·laboració desperten en comparació amb les dinàmiques de col·laboració actual (amb 23 i 27 punts de diferència, respectivament) i, per tant, esdevenen oportunitats per millorar les aliances.
- El 79% de les organitzacions voldrien incrementar la col·laboració amb entitats i grups feministes, de dones i LGTBIQA, i un 43% voldrien incrementar la col·laboració amb entitats d'altres sectors.

7.3. Espais de participació

Un 95% de les organitzacions són presents en algun espai de participació, i només un 5% reconeixen que no formen part de cap, la qual cosa dibuixa un mapa en què gairebé totes les organitzacions són presents en algun espai de participació.

- El 60% de les entitats participen tant en espais institucionals com en espais no institucionals, i la participació només en espais institucionals és 10 punts més freqüent que la participació només en espais no institucionals.

- Els espais no institucionals sembla que ofereixen més possibilitats per a la participació digital que no pas els espais institucionals, en què la participació és presencial en el 73% dels casos. Quan hi ha participació digital, gairebé sempre és de manera complementària a la participació presencial, en consonància amb el que preveu el nou Reglament de participació ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona.
- Les col·laboracions existents i desitjades en l'àmbit europeu i internacional no es tradueixen en nivells equivalents de participació en espais europeus, que només és del 6%, i internacionals, que arriba tan sols al 18%.
- Les accions col·laboratives que duen a terme el major nombre d'entitats i grups en els espais en què participen són les col·laboracions en l'execució d'accions concretes i l'assessorament i opinió sobre els temes que es plantegin.
- Les accions que impliquen un poder decisor i corresponsabilitat més grans, com serien la cogestió de projectes o programes o la col·laboració en l'execució d'accions concretes, les porten a terme un 10% més les entitats que participen en espais no institucionals. En canvi, accions de caire més consultiu, d'assessorament o intercanvi d'informació, com serien l'assessorament i opinió sobre temes concrets, proposar problemàtiques per resoldre, l'intercanvi d'informació sobre agendes, proposar temes per debatre o debatre sobre els temes de l'agenda política, les porten a terme entre un 5% i un 8% més les entitats que participen en espais institucionals.
- El 80% de les organitzacions vinculades a espais de participació institucional reconeixen que aquests espais responen a les seves necessitats. Aquesta xifra augmenta fins al 94% quan es tracta de les organitzacions que participen en espais no institucionals.
- Pel que fa als espais no institucionals, les organitzacions destaquen com a aspectes que cal millorar: la capacitat de resolució de conflictes, la quantitat i diversitat de persones a les quals s'arriba, la transparència de les decisions, la reducció dels lideratges personals i la remuneració per la seva participació.
- Pel que fa als espais institucionals, les organitzacions destaquen com a aspectes millorables la creació conjunta de l'agenda que marca els temes que es debaten i el caràcter vinculant de les propostes. Es manifesta la por a l'assimilació del moviment feminista per part de la institució.
- Les barreres amb què es troben més organitzacions a l'hora de participar-hi són l'excés d'òrgans participatius i la saturació de les entitats, en un 47% dels casos, i el desconeixement de l'existència de vies de participació, en un 37-38%. La manca de temps i de recursos humans també és un element que condiciona la participació de les organitzacions, ja que sovint la participació implica precarietat, jornades laborals més llargues o múltiples jornades (laboral, activista, domèstica...).
- Una de les principals crítiques que les entitats fan sobre els espais de participació institucional és la manca de caràcter deliberatiu o decisor d'aquests espais.
- Un 42% de les entitats i grups de la mostra afirmen que coneixen la plataforma Decidim Barcelona, però d'aquestes, només un 4% la utilitza sovint i un 48% afirma que l'ha usat alguna vegada. Hi ha, per tant, una infrautilització d'aquesta plataforma participativa digital entre les organitzacions feministes.
- L'eix que més interès ha generat entre les entitats, tant del Pla de justícia de gènere com del Pla per la diversitat sexual i de gènere, ambdós posats en marxa per l'Ajuntament de Barcelona, és el de "Vides lliures de violències", opció escollida per la meitat de les organitzacions participants. Aquest interès concorda amb altres dades que ja s'han comentat anteriorment sobre les violències masclistes (àmbit de treball més freqüent de les entitats, àmbit en què més es col·labora i àmbit en què més es vol ampliar la col·laboració).
- Pel que fa al Pla de justícia de gènere, un 42% de les entitats també mostren interès per participar en els eixos de "Drets sexuals i reproductius", i un 40% en l'eix de "Lluita contra la feminització de la pobresa i la precarietat".

- Pel que fa al Pla per la diversitat sexual i de gènere, un 39% de les organitzacions també tenen interès per participar en l'eix "Cultura, visibilitat i memòria", un 38% en l'eix "Informació, acompanyament i empoderament" i, finalment, un 38% en "Coeducació".
- Finalment, al llarg de tota l'anàlisi sobre aliances, participació i relació amb l'Ajuntament, ha quedat palès que àmbits com l'esport, l'ecologia o l'habitatge desperten molt poc interès en les organitzacions que treballen per la igualtat de gènere.

08

8. Propostes i recomanacions

L'estudi que el Departament de Transversalitat de Gènere de la Gerència de Recursos de l'Ajuntament de Barcelona ha encarregat a Almena Cooperativa Feminista ha permès visibilitzar a través d'un mapa una bona representació de les entitats i els grups feministes i/o de dones que treballen per la igualtat de gènere a la ciutat de Barcelona. També ha permès conèixer quines són les principals característiques d'aquestes organitzacions, analitzar les seves aliances amb altres entitats, analitzar la seva participació en espais institucionals o no, i conèixer els seus interessos pel que fa als plans de justícia de gènere i de diversitat sexual i de gènere duts a terme pel consistori.

Les conclusions exposades en l'apartat anterior obren moltes claus per a la millora que el Departament de Transversalitat podria entomar. En aquest sentit, a continuació s'apunten algunes propostes que podrien contribuir a la millora de la participació de les organitzacions feministes en les polítiques públiques de la ciutat, i que contribuïrien així a la transversalització de gènere.

- Cal fomentar el treball en xarxa amb les organitzacions feministes. Ha quedat clar que la pràctica de les entitats feministes s'enfoca a les aliances, i que el desig general és augmentar la col·laboració sobretot amb entitats de l'àmbit de Catalunya i de la mateixa ciutat. Per tant, seria interessant facilitar espais (formatius, d'intercanvi de coneixements, de reflexió i de debat) i eines (plataformes, espais web i altres) perquè les entitats de la ciutat coneguin altres entitats catalanes i barcelonines que siguin afins o que treballin en àmbits del seu interès, que permetin iniciar noves aliances. No necessàriament han de ser entitats feministes, tot i que hi ha una preferència per aquestes que cal tenir en compte. De fet, fomentar les aliances amb entitats no feministes potenciarà la transversalitat de gènere en altres sectors.
- Com a àmbits de treball en què s'hauria de fomentar la consolidació d'aliances hi ha, sobretot, el de les violències masclistes, però també el de drets humans i el d'atenció social i comunitària. Són àmbits que caldria principalment apropar a totes les entitats, per generar espais de reconeixement i col·laboracions.
- També hi ha àmbits en què caldria incidir en estratègies per crear noves aliances. Aquests són els de la comunicació, la cura i l'economia, mercat de treball i emprenedoria, on hi ha poca experiència de col·laboració però un alt interès per part de les organitzacions feministes. A la taula 4 del capítol de conclusions hi apareixen ben definides les relacions entre àmbits d'interès, tant per consolidar aliances freqüents com per constituir i fomentar noves aliances entre entitats.

- S'han de fomentar estratègies de treball entre les entitats que promoguin els espais de reflexió conjunts i l'intercanvi d'informació. De fet, és la forma de relació més freqüent i, alhora, la més desitjada per les entitats i grups. Però s'ha d'aprofitar també el desig que desperten les col·laboracions per a la incidència política i les consultes per a la millora a l'hora de dissenyar estratègies per a les possibles aliances.
- Les entitats i grups feministes presenten un alt nivell de participació. Pràcticament totes les entitats participen en algun espai, i la participació més alta la trobem en els espais institucionals. Seria interessant, per tant, fomentar la creació i participació en espais no institucionals.
- Evidentment, és en els espais de participació que lidera l'Ajuntament de Barcelona on aquest té més capacitat d'incidència i de promoure canvis i millores. En aquest sentit, seria interessant que en els espais de participació de la institució s'introdueixi més la participació digital, que actualment és molt escassa, i clarament inferior a l'ús que se'n fa en els espais no institucionals.
- En aquests espais institucionals, també seria interessant revertir el model de participació predominant *top-down*, més jeràrquic, i fer un ús més gran de models *bottom-up*, que ja són més freqüents en els espais no institucionals. Això implicaria que les entitats participin en la creació de l'agenda de temes dels espais, que als espais hi hagi més oportunitats per al debat i que es prenguin decisions vinculants.
- Com hem vist, la participació en espais europeus és també poca i no es correspon amb el desig de col·laboració amb entitats europees i internacionals. Per tant, caldria fomentar el coneixement dels espais de participació europeus i internacionals entre les organitzacions, i fomentar-ne l'accés i l'interès de les entitats.
- També caldria pensar estratègies que permetin superar algunes de les barreres que les entitats i grups feministes tenen a l'hora de participar-hi. Hi ha una gran saturació en les entitats, que tenen poc temps i pocs recursos humans per dedicar a la participació. Les entitats i els grups feministes són petits, i caldria facilitar recursos perquè hi puguin participar encara més. Recursos que els permetin sostenir els processos de participació que, si es vol que siguin productius, impliquen no només el temps de reunió, sinó també el treball de preparació i revisió de propostes i altres iniciatives que es puguin generar des dels propis espais. Es podrien crear línies de subvenció en aquest sentit.
- Pel que fa a les barreres, també és important que l'Ajuntament contribueixi a superar el desconeixement que tenen les entitats de les vies de participació. Això es pot dur a terme a través d'una bona comunicació i promoció de les diferents vies de participació.
- Així mateix, estaria bé fomentar el coneixement i l'ús de la plataforma Decidim Barcelona entre les organitzacions de dones i feministes, ja que existeix i és una bona eina digital. També caldria vincular l'eina a processos participatius relacionats amb els interessos de les entitats i grups feministes.
- Pel que fa als dos plans vigents analitzats, el Pla de justícia de gènere i el Pla per la diversitat sexual i de gènere, aprovats per l'Ajuntament de Barcelona el 2016, caldria fomentar la participació de les entitats i dones en els eixos que generen més interès: el principal, l'eix de "Vides lliures de violències", seguit per l'eix "Drets sexuals i reproductius" i l'eix "Lluita contra la feminització de la pobresa i la precarietat" del Pla de justícia de gènere. I per als eixos relacionats amb el Pla per la diversitat sexual i de gènere, cal potenciar la participació de les entitats feministes a "Cultura, visibilitat i memòria", "Informació, acompanyament i empoderament" i "Coeducació".
- I, per acabar, seria interessant fomentar entre les entitats feministes el coneixement sobre àmbits molt desconeguts, poc tractats i que desperten poc interès, però que és important i

interessant que s'incorporin als interessos de la societat civil, com són l'esport, l'ecologia o l'habitatge. Són àmbits molt nous i que requereixen encara molta pedagogia.

9. Bibliografia

- AJUNTAMENT DE BARCELONA (2018). "Reglament de participació ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona". *Gasetta Municipal: Butlletí Oficial de l'Ajuntament de Barcelona*, DLB-5.656-2007.
- AJUNTAMENT DE BARCELONA. Decidim Barcelona. [Consulta: 12/1/2018] Recuperat de: <https://www.decidim.barcelona/>
- ALONSO ÁLVAREZ, A. (2017). *Movimiento feminista y gobierno de la ciudad: Metodología para la transversalidad participativa*. Recuperat de: http://ajuntament.barcelona.cat/participaciociutadana/sites/default/files/documents/movimiento_feminista_y_gobierno_de_la_ciudad.pdf
- CATALUNYA SEGLE XXI i AJUNTAMENT DE BARCELONA (2009). *Diagnòstic dels òrgans i mecanismes formals de participació de l'Ajuntament de Barcelona*. Recuperat de: http://cbab.bcn.cat/uhtbin/cgiisirs/x/0/0/57/520/PDMPC_2010-2015_DIA?user_id=CATALA
- FERNÁNDEZ, M.; VIDAL, P. (2016). *El Panoràmic 2016*. Recuperat de: http://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/DBA_3.pdf
- FERNÁNDEZ, M.; VIDAL, P. (2016). *El Panoràmic de les associacions de Barcelona 2015*. Recuperat de: http://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/Panoramic_BCN_2015.pdf
- ROMANÍ, A. "Més recursos per lluitar contra la violència masclista" [«El govern municipal ha presentat un paquet de mesures per millorar el model d'atenció de violència cap a les dones, amb un augment del pressupost d'1,1 milions d'euros de cara a l'any que ve»]. *Ara.cat* (5/12/2015). Recuperat de: https://www.ara.cat/barcelona/Mes-recursos-lluitar-violencia-masclista_0_1480052174.html
- FORNIÉS, A.; AGUILAR, M. (2017). *Informe Panoràmic de les entitats de dones 2016*. Recuperat de: http://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/El-Panor%C3%A0mic-de-les-entitats-de-dones_2016.pdf
- GONZÁLEZ, F; ALONSO, O; PANADERO, H. (2017) *Informe Panoràmic Ciutat Vella 2016*. Recuperat de: http://www.elpanoramic.org/wp-content/uploads/2015/07/D1_2016_CiutatVella.pdf
- INSTITUT CATALÀ DE LES DONES. *Guia d'entitats de dones*. [Consulta: desembre 2017] Enllaç: http://dones.gencat.cat/ca/ambits/guia_associacions/

MENESES, J.; RODRÍGUEZ, D. (2011). *El qüestionari i l'entrevista*. Universitat Oberta de Catalunya.
Enllaç a l'article: http://femrecerca.cat/meneses/files/pid_00157591-1.pdf

NONPROFIT TECH FOR GOOD (2017). *Informe global sobre tecnología en línea de ONG 2017*.
Recuperat de: <http://techreport.ngo/previous/2017/espanol/2017report.pdf>

10

10. Annexos

10.1. Guió del qüestionari

Qüestionari per elaborar el mapatge i l'anàlisi de la participació de dones, moviment feminista i grups o entitats organitzades per la igualtat de gènere a la ciutat de Barcelona

	Dades de contacte	
1	Nom de l'entitat o el grup*	Camp obert
2	Persona de contacte de l'entitat o el grup* <i>Cal emplenar cadascun dels camps</i>	Nom Telèfon Adreça electrònica
3	Teniu adreça física?*	Sí/No
	<i>Si es fa clic a "Sí", s'obre un desplegable amb les preguntes 3.1, 3.2, 3.3 i 3.4.</i>	
3.1	Tipus de via*	Desplegable
3.2	Empleneu els camps de l'adreça:*	Número Escala Pis Porta Codi postal
3.3	Districte on és la seu física*	Desplegable
3.4	Barri on està ubicada*	Desplegable
4	Quin és el telèfon de l'entitat o el grup?*	Camp obert
5	Si teniu un altre telèfon, si us plau, especifiqueu-lo:	Camp obert
6	Quina és la vostra adreça de correu electrònic?*	Camp obert
7	Si teniu una altra adreça de correu electrònic, si us plau, especifiqueu-la:	Camp obert
8	Quina és la vostra web o el vostre blog?*	Camp obert
9	Sou presents a les xarxes socials?*	Sí/No
	<i>Si es fa clic a "Sí", s'obre un desplegable amb la pregunta 9.1.</i>	
9.1	Quines xarxes socials utilitzeu? (enganxeu l'enllaç dels vostres comptes o escriviu "No" si no utilitzeu la xarxa social)*	Facebook Twitter Instagram LinkedIn YouTube
10	L'entitat o el grup té forma jurídica pròpia?*	Sí/No
	<i>Si es fa clic a "Sí", s'obre un desplegable amb la pregunta 10.1. Si es fa clic a "No", s'obre un desplegable amb la pregunta 10.2.</i>	
10.1	Forma jurídica de l'entitat o el grup:*	Societat mercantil Cooperativa Empresa social Associació

		Fundació Coordinadora/Plataforma/Xarxa Secció de partit polític Secció sindical Secció o departament de col·legi professional Congregació religiosa Altres (especifiqueu-ho)
10.2	Quina forma presenta l'entitat o el grup?*	Assemblea Campanya Col·lectiu o grup Coordinadora Espai de confluència Espai en línia Plataforma Altres (especifiqueu-ho)
11	En quina data es va fundar l'entitat o el grup?*	Camp obert
12	Quantes persones formen l'organització?*	Nre. persones assalariades Nre. persones no assalariades (Camp obert)
13	Descriviu breument la vostra missió*	Camp obert
Característiques		
14	Quin és el vostre públic objectiu? Per a qui treballem? (per exemple, dones migrades, adolescents, LGTBIQA, dones lesbianes...)*	Camp obert
15	Us considereu una entitat feminista?*	Sí/No / NS/NC
16	En quin o quins àmbits treballa o actua la vostra entitat o el vostre grup*	Atenció social i comunitària Cultura Comunicació Educació i lleure Drets humans Cooperació i desenvolupament Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Espai, ecologia i habitatge Violències masclistes (inclou les violències LGTBI) Tecnologia Esport Cures Treball domèstic Altres (especifiqueu-ho): <i>Selecció múltiple</i>
17	Quin tipus d'accions, serveis, activitats o projectes duu a terme l'organització? (resposta múltiple)*	Atenció a persones Atenció recursos socials Atenció psicològica i psicoterapèutica Atenció jurídica Atenció a la salut (incloses drogodependències) Formació i alfabetització Serveis residencials Mediació Orientació i inserció laboral Accions de sensibilització Consultoria i formació contínua Investigació i recerca Incidència política Altres (especifiqueu-ho)
18	Especifiqueu si adreceu serveis, activitats i projectes a dones, homes i/o persones LGTBIQA	Dones Homes LGTBIQA <i>Selecció múltiple</i>
19	Quin és l'àmbit geogràfic de les vostres accions? (resposta múltiple)*	Barri Districte Ciutat Catalunya Estat espanyol Àmbit europeu Àmbit internacional

PARTICIPACIÓ

Col·laboració amb entitats		
20	Amb quantes entitats o grups col·laboreu (de manera habitual) des de la vostra organització?*	Desplegable de 0 al +10
	<i>Si es respon 1 o més, s'obren les preguntes 20.1, 20.2 i 20.3.</i>	
20.1	De quin àmbit geogràfic són les entitats amb les quals col·laboreu?	Barri Districte Resta de la ciutat Resta de Catalunya De l'Estat espanyol D'Europa De fora d'Europa
	<i>No apareixerà si s'ha contestat 0 a la pregunta 20.</i>	<i>Resposta múltiple</i>
20.2	Indiqueu l'àmbit d'actuació de les entitats o els grups amb els quals col·laboreu de manera habitual (3 com a màxim)	Atenció social i comunitària Cultura Comunicació Educació i lleure Drets humans Cooperació i desenvolupament Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Espai, ecologia i habitatge Violències masclistes (inclou les violències LGTBIQA) Tecnologia Esport Cures Treball domèstic Altres (especifiqueu-ho)
	<i>No apareixerà si s'ha contestat 0 a la pregunta 20.</i>	
20.3	En què es basa aquesta col·laboració habitualment (3 com a màxim)*	Intercanvi d'informació Derivació de persones Consultes per a la millora Creació i participació en espais de reflexió conjunta Presa de decisions conjunta Participació en projecte comuns Generació d'estratègies d'acció i incidència política Altres (especifiqueu-ho)
	<i>No apareixerà si s'ha contestat 0 a la pregunta 20.</i>	
21	Assenyaleu amb quin tipus d'entitats o grups voldríeu incrementar la vostra col·laboració: (resposta múltiple)*	Entitats i grups feministes, dones i LGTBIQA Entitats i grups que treballen en altres sectors No volem incrementar la col·laboració amb altres entitats o grups
21.1	Assenyaleu en quins àmbits estaria interessades a ampliar la col·laboració: (resposta múltiple)	Atenció social i comunitària Cultura Comunicació Educació i lleure Drets humans Cooperació i desenvolupament Economia, mercat de treball i emprenedoria Salut Espai, ecologia i habitatge Violències masclistes (inclou les violències LGTBIQA) Tecnologia Esport Cures Treball domèstic Altres (especifiqueu-ho)
	<i>Només s'obre si s'ha assenyalat "Entitats i grups feministes, dones i LGTBIQA" i/o "Entitats i grups que treballen en altres sectors" a la pregunta 21.</i>	
21.2	Assenyaleu en quin àmbit geogràfic voldríeu ampliar la vostra col·laboració: (resposta múltiple)*	Barri: Districte Ciutat Catalunya Estat espanyol Europa Fora d'Europa
	<i>Només s'obre si s'ha assenyalat "Entitats i grups feministes, dones i LGTBIQA" i/o "Entitats i grups que treballen en altres sectors" a la pregunta 21.</i>	
21.3	Com voldríeu que es concretessin aquestes noves col·laboracions? (resposta múltiple)*	Intercanvi d'informació Derivació de persones Consultes per a la millora Creació i participació en espais de reflexió conjunta Presa de decisions conjunta Participació en projecte comuns Generació d'estratègies d'acció i incidència política Altres (especifiqueu-ho)
	<i>Només s'obre si s'ha assenyalat "Entitats i grups feministes, dones i LGTBIQA" i/o "Entitats i grups que treballen en altres sectors" a la pregunta 21.</i>	

	Espais de participació	
22	Assenyalau en quins tipus d'espais participeu des de la vostra organització de manera habitual (resposta múltiple)*	Espais institucionals presencials Espais institucionals digitals Espais no institucionals presencials Espais no institucionals digitals No participo en cap espai
22.1	SI PARTICIPEU EN ESPAIS NO INSTITUCIONALS, indiqueu l'àmbit geogràfic d'aquests espais de participació (resposta múltiple): <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que es participa en espais NO institucionals a la pregunta 22.</i>	Del vostre barri Del vostre districte De la ciutat De Catalunya De l'Estat espanyol D'Europa De fora d'Europa Sense acotació geogràfica
22.2	SI PARTICIPEU EN ESPAIS NO INSTITUCIONALS, com es concreta la vostra participació en aquests espais (3 com a màxim) <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que es participa en espais NO institucionals a la pregunta 22.</i>	Intercanvi d'informació sobre agendes Proposar temes per debatre Proposar problemàtiques per resoldre Assessorar i donar la vostra opinió sobre els temes que es plantegin Col·laborar en l'execució d'accions concretes Debatre sobre els temes de l'agenda política Cogestionar projectes o programes Generació d'estratègies d'acció i incidència política
22.3	SI PARTICIPEU EN ESPAIS NO INSTITUCIONALS, la vostra participació en aquests espais respon a les vostres necessitats? <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que es participa en espais NO institucionals a la pregunta 22.</i>	Sí/No
22.4	Si no respon a les vostres necessitats, què caldria millorar/canviar? <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat "No" a la pregunta 22.3.</i>	Resposta oberta
22.5	SI PARTICIPEU EN ESPAIS INSTITUCIONALS, indiqueu l'àmbit geogràfic d'aquests espais de participació (resposta múltiple) <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que es participa en espais institucionals a la pregunta 22.</i>	Del vostre barri Del vostre districte De la ciutat De Catalunya De l'Estat espanyol D'Europa De fora d'Europa Sense acotació geogràfica
22.6	SI PARTICIPEU EN ESPAIS INSTITUCIONALS, com es concreta la vostra participació en aquests espais (3 com a màxim) <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que es participa en espais institucionals a la pregunta 22.</i>	Intercanvi d'informació sobre agendes Proposar temes per debatre Proposar problemàtiques per resoldre Assessorar i donar la vostra opinió sobre els temes que es plantegin Col·laborar en l'execució d'accions concretes Debatre sobre els temes de l'agenda política Acordar decisions de l'agenda política Cogestionar projectes o programes
22.7	SI PARTICIPEU EN ESPAIS INSTITUCIONALS, aquesta participació respon a les vostres necessitats? <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que es participa en espais institucionals a la pregunta 22.</i>	Sí/No
22.8	Si la participació no respon a les vostres necessitats, què caldria millorar/canviar? <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que no a la pregunta 22.7.</i>	Resposta oberta
23	Coneixeu la plataforma digital Decidim Barcelona?	Sí/No
23.1	Si la coneixeu, amb quina freqüència la feu servir? <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que "Sí" a la pregunta 23.</i>	Mai Alguna vegada Sovint De manera habitual
24	Com a entitat o grup, us agradaria ser presents en algun o en més espais de participació NO institucional?	Sí/No
24.1	Quines són les principals dificultats o obstacles que us impedeixen ser presents en més espais de participació NO institucional? (resposta múltiple) <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que "Sí" a la pregunta 24.</i>	Desconeixement de l'existència de vies de participació Excés d'òrgans de participació i saturació de les entitats Baix nivell de flexibilitat i agilitat dels organismes Falta de coordinació vertical i horitzontal Falta de retorn de la informació Baix nivell deliberatiu i decisor de la participació Escassa rotació de les persones representants

		de les entitats Altres (especifiqueu-ho)
25	Com a entitat o grup, us agradaria ser presents en algun o en més espais de participació institucional?	Sí/No
25.1	Quines són les principals dificultats o obstacles que us impedeixen ser presents en més espais de participació institucionals? (resposta múltiple) <i>Aquesta pregunta només s'obrirà si s'ha contestat que "Sí" a la pregunta 25.</i>	Desconeixement de l'existència de vies de participació Excés d'espais de participació i saturació de les entitats Baix nivell de flexibilitat i agilitat d'aquests espais de participació Falta de coordinació vertical i horitzontal Falta de retorn de la informació Baix nivell deliberatiu i decisor de la participació Escassa rotació de les persones representants de les entitats Altres (especifiqueu-ho)
Participació en les polítiques públiques		
26	Com a entitat o grup, sentiu que participeu en la creació o execució de les polítiques públiques de la ciutat? *	Sí/No
27	En quins d'aquests àmbits del Pla de justícia de gènere 2016-2020 de l'Ajuntament de Barcelona us agradaria participar? (resposta múltiple)	Ocupacions Treball domèstic, de cures i afectes Lluita contra la feminització de la pobresa i la precarietat Participació política, social i tecnològica Salut, drets sexuals i reproductius Coeducació Cultura i memòria col·lectiva Ciutadania, migracions i interculturalitat Habitatge Vides lliures de violències Justícia global i cooperació internacional Ecologia i espai urbà Mobilitat Prevenició i seguretat
28	En quins d'aquests àmbits del Pla municipal per la diversitat sexual i de gènere 2016-2020 de l'Ajuntament de Barcelona us agradaria participar? (resposta múltiple)	Formació en diversitat sexual i de gènere Incorporació d'objectius de diversitat sexual i de gènere a la normativa, plans i programes clau Instruments de política laboral i contractació municipal Comunicació inclusiva Participació de persones i entitats LGTBI Informació, acompanyament i empoderament Coeducació Cultura, visibilitat i memòria Salut, drets sexuals i reproductius Vides lliures de violències Ciutadania, interculturalitat, migracions i refugi Justícia global, cooperació i relacions internacionals Àmbit laboral Esports Visibilització en l'àmbit econòmic Acció social i cicles de vida
29	Anoteu, si ho voleu, qualsevol idea o aportació que vulgueu fer amb relació al mapatge:	Resposta oberta